

1643

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

108417 / Schildkraut Velvel

ד' שבט תשל"ו

"לה' הארץ ומלואה": מעילה ברכוש הזולת היא גם מעילה בה'
שיעור בלקוטי שיחות

"מכם קורבן לה'": עבודת ה"הקרבה" של ה"בהמה" שבתוכנו
אור וחיות

כשמגישים עזרה לזולת, ה'אנחה' היא פרט משמעותי
שולחן שבת חסידי

03

כאשר יהודי שומע שהתחלת כל העניינים היא להיות "קורבן עולה", "להקריב" את כל מציאותו להקב"ה – הוא נבהל ומתחיל לחשוב כיצד יוכל לפעול זאת בעצמו?!; הקרבת ה"חלב" וה"דם" בעבודת ה' • **התועדות עם הרבי**

04

לכאורה, יש הבדל גדול בין המצוות שבין אדם למקום לבין המצוות שבין אדם לחברו. אך עיון בדיני קורבן "אשם גזלות" חושף בפנינו מבט פנימי דרכו אנו רואים את כל מצוות התורה כמכלול אחד, ומלמד אותנו גם שיעור נפלא בחיים היהודיים שלנו • **שיעור בלקוטי שיחות**

12

מחנך שהשקיע רבות בחינוך הנוער לדרך התורה והמסורת אך חש שעמלו עולה בתוהו והנערים פנו לאורח חיים לא דתי. האם הייאוש הוא התגובה הנכונה? האם יכול להיות שלהשקעה החינוכית יהיו תוצאות חיוביות כעבור שנים? • **מכתב מבואר**

14

כיצד מבצעים "בדיקה" אישית, כמו בדיקת הבהמה לפני ההקרבה? האם מי שנמצא במצב נחות מאד יכול בכלל להיות "קורבן לה'?" וכיצד "ויקרא אל משה" משמש הקדמה לעבודת הקורבנות? – הקורבנות בעבודת ה' האישית • **אור וחיות**

16

מה גרם לרבי לבכות באמצע 'יחידות' של בחור צעיר? מהו הלקח החשוב שלמדנו מהסיפור אודות הרבי הרש"ב? ומדוע עזרה לזולת בלי 'אנחה' על מצבו היא בעייתית? • **שולחן שבת חסידי**

כשבחר הקדוש-ברוך-הוא בעולמו, קבע בו ראשי חודשים ושנים; ומשבחר ביעקב ובניו, קבע בו ראש חודש של גאולה". במאמר זה מבטאים חז"ל כי עבור עם ישראל, חודש ניסן - חודש הגאולה - אינו רק פרק זמן בלוח השנה, אלא משקף את כללות הנהגת ה' עימנו, שהיא למעלה מדרך הטבע.

בתקופה האחרונה זכינו לראות עין בעין בניסים הגדולים שעשה ה' עימנו, בהצלת יושבי ארץ הקודש מיד מבקשי רעתם, באופן של "הפליא ה' לעשות" לעיני כל העמים.

כפי שעורר הרבי פעמים רבות, את ההודיה לה' על הניסים עלינו לנתב למעשה בפועל, בחיזוק שיעורי הלימוד ובתוספת הידור בקיום המצוות ובעבודת התפילה. זהו ה"קורבן תודה" האמיתי בזמננו עתה.

לצד זאת, עלינו לתת את הדעת לרוח ההתעוררות המנשבת כעת בקרב העם, לתעל אותה ל"כלים" הנכונים של חיזוק היהדות, התורה ומצוותיה. אם בכל עת זהו תפקידנו, הרי שבעת הזו מדובר בחובת השעה ממש.

אין ספק כי המאורעות המופלאים הללו הם טעימה והכנה לקראת הגאולה השלמה העומדת אחר כותלנו. "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל!"

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

עת לדעת – 11 • ווארט חסידות – 18
לוח חב"ד – 20 • שניים מקרא – 21
זמנים ושיעורי השבוע – 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN • גיליון 1643
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורגמו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ זי"ע

שיחת שבת פרשת ויקרא תשל"ב
(תורת מנחם כרך סז, עמוד 424)

התועדות עם הרבי

"להקריב" את כל כולך? אם ה"חלב" - התענוג יהיה בקדושה, כל השאר כבר יבוא מאלי

כאשר יהודי שומע שהתחלת כל העניינים היא להיות "קורבן עולה", "להקריב" את כל מציאותו לה' - הוא נבהל ומתחיל לחשוב כיצד יוכל לפעול זאת בעצמו?!

התענוג הוא בענייני קדושה, הרי זה פועל על כל הכוחות, וגם על כוח הרצון, שיהיו בענייני קדושה. וממילא גם כל החיות וההתלהבות שלו יהיו בזה.

ומזה מובן, שכאשר אומרים ליהודי שעליו להיות "קורבן עולה", כליל לה' - אין הכוונה שצריך להתבטל ממציאיותו לגמרי. בחיצוניות יכול הוא להישאר במציאותו כמו אתמול ושלשום, עליו רק "להקריב" את חלבו ודמו, את התענוג והחיות, שבמקום שיהיו בענייני העולם, יהיו בענייני קדושה בלבד.

והרי אם הוא רק בעל שכל, מבין הוא שאין לו להשקיע את התענוג שלו בעניינים גשמיים, כמו אכילה, שתייה ותאוות שהם דברים החולפים ועוברים. אלא בתורה ומצוותיה, שהם עניינים נצחיים.

וההוראה לפועל מכל האמור:

כאשר פוגשים יהודי, הנה לאחר שיוודעים איך לדבר עימו, צריך לומר לו: שמע נא! המציאות היא - כפי שאומרת "תורת חיים", גם אם אין אנו מבינים איך ייתכן הדבר וכיצד הוא נעשה - שישנו העניין של "ויקרא", שהקב"ה קורא לכל אחד מישראל, כאב הקורא לבנו; וכיוון שהקב"ה קורא לו - הרי בוודאי שכל אחד מישראל נענה לקריאה זו.

והיענותו מתבטאת לכל לראש בכך ש"אדם כי יקריב... עולה קורבנו" - שמקריב את עצמו ומתמסר לגמרי לה'. ולא רק באופן כללי, אלא באופן שזה נוגע גם לכל פרטי העניינים שלו - "מן הבהמה, מן הבקר ומן הצאן". כלומר: הוא נותן לה' את התענוג והחיות שלו, וממילא הופכים גם העניינים ה'בהמיים' שלו להיות באופן של "כל מעשיך יהיו לשם שמיים", או יתרה מזו: "בכל דרכיך דעהו".

ועל ידי זה פועל "נחת רוח לפניי", ועד שפועל לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לכל העולם - שמכריע את כל העולם כולו לכף זכות.

העניין של "ויקרא" הוא, שעצמותו יתברך "קורא" לכל אחד מישראל. קריאה כזו שחודרת בכל אחד מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו.

וקריאה זו פועלת "אדם כי יקריב - מכם קורבן לה'", שיהודי יקריב את עצמו בתור קורבן לה'. ובאופן שמבלי הבט על חילוקי המדרגות במעמדו ומצבו, אם נפשו הבהמית היא "מן הבהמה", "מן הבקר" או "מן הצאן" - הרי זה באופן ש"עולה קורבנו", כליל לה'. כלומר: הוא אינו "מקריב" רק חלק ממנו לה', לענייני יהדות, ומשאיר חלק עבור ענייני העולם, אלא הוא "מקריב" את כל מציאותו לה'.

אומנם, כאשר יהודי שומע ש"תורת אמת" ו"תורת חיים" אומרת שהתחלת כל העניינים היא להיות "קורבן עולה", "להקריב" את כל מציאותו לה' - הוא נבהל ומתחיל לחשוב כיצד יוכל לפעול זאת בעצמו?!

ובפרט כאשר מדובר ביהודי שנמצא במעמד ומצב נחות, הרי בוודאי שקשה לו לקבל זאת. וכי כיצד יוכל לשנות את עצמו מן הקצה אל הקצה, ולהקריב את כל ענייניו לה'?

והמענה על כך הוא:

אודות עניין הקורבנות נאמר: "להקריב לי חלב ודם". כלומר: עיקר עניין הקורבן הוא הקרבת החלב והדם. ועד שגם בקורבן עולה, שהוא עולה כליל לה', קיים חילוק בין שאר חלקי הקורבן להקרבת החלב והדם, שזהו עניין בפני עצמו.

"חלב" - הוא עניין התענוג. כפי שרואים במוחש, שמצד התענוג נפעלת הוספה בשומן הגוף. וכמו שמסופר אודות הרב הקדוש רבי נחום מצ'רנוביל שהיה שמן בגופו מהתענוג שהיה לו באמירת "אמן יהא שמייה רבא"; ו"דם" - הוא עניין החיות וההתלהבות.

"להקריב לי חלב ודם" פירושו - שצריך לתת לה' את חלבו ודמו, את התענוג והחיות. והיינו, שהתענוג שלו יהיה רק בענייני קדושה. כי כאשר

אשם גזלות

פרשתנו פותחת את ספר ויקרא, חומש הקורבנות. בפרשות אלה, התורה מפרטת אודות סוגים רבים של קורבנות אותם יש להביא אל המקדש ולהקריב במצבים שונים.

בסוף הפרשה¹, התורה מספרת לנו על שישה קורבנות מיוחדים שכולם שייכים לסוג הקורבן "אָשָׁם". קורבן האשם מתייחד בכך שמביאים אותו בגין חטאים מסוימים. יש קורבנות שמובאים על עבירות באופן כללי, אלו הם קורבנות ה"חטאת". ואילו קורבן אשם מקריב אדם אם הוא חטא בחטא אחד מתוך רשימה של חטאים חמורים.

כפי שאמרנו, התורה מפרטת שישה סוגים של קורבן אשם, שכל אחד מהם מובא בגין מקרה אחר. הקורבן האחרון ברשימה הוא "אשם גזלות", והוא חותם את פרשת השבוע.

השם "אשם גזלות" יכול לבלבל, משום שהקורבן הזה לא מוקרב ככפרה על עוון גזל, אלא על מקרה מורכב יותר. נקרא את הפסוקים ונבין²:

**נֶפֶשׁ כִּי תִחַטָּא וּמַעַל מַעַל בָּהּ,
וְכִחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ: בִּפְקֻדוֹן אִוָּבְשׁוּמֵת יָד אִוָּבְגֹּל, אִוָּעִשַׁק אֶת עֵמִיתוֹ.
אִוָּמָצָא אֶבְדָּה וְכִחַשׁ בָּהּ, וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר.**

הסיפור מתחיל ביהודי שחטא כלפי חברו בעניין כספי. אותו חוטא היה חייב כסף לאדם אחר. החוב יכול לנבוע מכל מיני סיבות: הופקדן אצלו פיקדון, ניתנה לו הלוואה או כספים של עסק משותף, הוא מצא אבדה, הוא גזל מאותו אדם או הלין את שכרו. כך או כך, מיודענו החליט לשקר ולהכחיש את החוב. כאשר החבר שלו תבע אותו לדין תורה, הוא נשבע בשם השם שהוא לא חייב לו דבר, ויצא זכאי מבית הדין.

אלא שמצפוננו של אותו נוכל לא נתן לו להירדם. הוא מחליט לשוב אל בית הדין ולהודות בחטאו. במקרה כזה, התורה מפרטת את דרך התשובה והכפרה³:

**וְהָיָה כִּי יִחַטָּא וְאָשָׁם,
וְהָשִׁיב אֶת הַגֹּלָה אֲשֶׁר גָּזַל אִוָּ אֶת הָעֵשֶׁק אֲשֶׁר עִשָּׂה אִוָּ אֶת הַפְקֻדוֹן
אֲשֶׁר הִפְקִיד אֹתוֹ אִוָּ אֶת הָאֶבְדָּה אֲשֶׁר מָצָא...
וְשָׁלַם אֹתוֹ בְּרִאשׁוֹ, וְחִמְשָׁתִּיו יִסֵּף עָלָיו.
וְאֵת אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַה' אֵיל תְּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֶל הַכֹּהֵן.
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי ה', וְנִסְלַח לוֹ, עַל אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
לְאִשָּׁמָה בָּהּ.**

1. ויקרא, פרק ה.
2. שם, כא-כב.
3. שם, כג-כו.

שיעור בלקוטי שיחור

בעל הבית השלישי

לכאורה, יש הבדל גדול בין המצוות שבין אדם למקום לבין המצוות שבין אדם לחברו. אך עיון בדיני קורבן "אשם גזלות" חושף בפנינו מבט פנימי דרכו אנו רואים את כל מצוות התורה כמכלול אחד, ומלמד אותנו גם שיעור נפלא בחיים היהודיים שלנו.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק ז, שיחה ראשונה לפרשת ויקרא

שהקדוש ברוך הוא בוחן כליות ולב, ושום דבר טוב לא יוצא מעבירה. בתרחיש כזה, כאשר שומר הפיקדון מכחיש ונשבע לשקר, הוא למעשה עוקף ו'שובר' את האמונה בהשם, "השלישי שביניהם".

מכיוון שבתרחיש הזה העברייני מזלזל בקדוש ברוך הוא, ריבון העולם ומנהלו בצדק, התורה נותנת לו את הכותרת: "ומעלה מעל בהשם".

מעילה בהשם!?

הבנו שכאשר יהודי מרמה את חברו כשהלה סמך על האמונה ויראת השמיים שלו, זה חמור יותר מאשר 'סתם' מרמה, מפני שכאן הוא "מכחש בשלישי שביניהם". אבל זה עדיין לא מסביר מדוע התורה קוראת למקרה כזה "מעילה בהשם".

נקרא את הקושיה בלשנו של הרבי:

בפסוק הרי נאמר "ומעלה מעל בהשם". כלומר, שהמעילה [. . .] צריכה להתבטא בשינוי רשות של הקדוש ברוך הוא.

צריך להבין: איזה 'שינוי' ישנו במקרה ד"וכיחש בעמיתו", שמשמע זה נאמר על כך בפסוק "ומעלה מעל בהשם"?

כולנו יודעים את הפירוש הפשוט של 'מעילה' בשפתנו: גנבה של רכוש קדוש או רכוש ציבורי. גבאי שקונה נעליים מקופת בית הכנסת, או חבר עירייה שמממן טיול משפחתי מכספי ציבור, מבצע מעילה.

רש"י בעצמו מבהיר זאת בפרשתנו, בסך הכול כמה פסוקים קודם לכן: "אין מעילה בכל מקום אלא שינוי". כלומר, שינוי הייעוד של רכוש מסוים לייעוד אחר, בלתי מורשה.

אם כך, מדוע התורה מדברת כאן על מי ש"מעל מעל בהשם"? יהודי שהכחיש תביעה על פיקדון שניתן לו בארבע עיניים הוא גנב, אבל לא מועל! את אותה השאלה ניתן לשאול על דברי רש"י עצמו:

צריך להבין מה שרש"י מכנה את הקדוש

החוטא שהודה בחטאו צריך לעשות שלושה דברים: להחזיר את הכסף לבעליו, לשלם בנוסף גם קנס בגובה עשרים אחוזים מהחוב המקורי, ולהביא קורבן אשם - וזהו "אשם גזלות".

כעת, איזו כותרת הייתם נותנים לסיפור הזה, של הנוכל המכחיש את חובו ואף נשבע על כך? נשיב לב לפסוק הפותח את פרשת אשם גזלות, המהווה כעין כותרת לסיפור החטא: "נִפְשׁ פִּי תַחֲטָא, וּמַעַלָּה מַעַל בַּה'". נראה שיש כאן כפילות: "חטא" ו"מעל בהשם" אלו מילים נרדפות. שני הביטויים מתארים עשיית מעשה נגד רצון השם. ואכן, רש"י⁴ מפנה את תשומת ליבנו לכפילות הזו, ומביא את דרשתו של התנא רבי עקיבא שמסביר אותה:

"נִפְשׁ פִּי תַחֲטָא". אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: מַה תִּלְמוּד לומר "ומַעַלָּה מַעַל בַּה'?"

לְפִי שֶׁכָּל הַמְלִיחַ וְהַלֹּחֶה וְהַנִּשְׂא וְהַנּוֹתֵן, אֵינוֹ עוֹשֶׂה אֵלָּא בְּעֵדִים וּבִשְׁטָר. לְפִיכָךְ בּוֹמֵן שֶׁהוּא מְכַחֵשׁ, מְכַחֵשׁ בְּעֵדִים וּבִשְׁטָר.

אֲבָל הַמַּפְקִיד אֲצֵל חֲבֵרוֹ, וְאֵינוֹ רוֹצֵה שְׂתַּדַּע בּוֹ נִשְׁמָה אֵלָּא שְׁלִישִׁי שְׁבִינִיָּהֶם. לְפִיכָךְ, כִּשְׁהוּא מְכַחֵשׁ, מְכַחֵשׁ בְּשְׁלִישִׁי שְׁבִינִיָּהֶם.

שני הביטויים הנרדפים של "חטא" ו"מעל" מרמזים לנו על שני תרחישים שונים ב"אשם גזלות". תרחיש אחד שאותו ניתן להגדיר כ"חטא", ותרחיש שני שהוא "מעילה בהשם".

התרחיש הראשון של הכחשה ושבעה לשקר, הוא במקרה של הלוואה או עסק. כששני אנשים עושים ביניהם עסקה גדולה או מסכמים על הלוואה רצינית, הם בדרך כלל לא לוקחים סיכונים. הם מביאים עדים, חותמים על חוזים ומגבים הכול בניירת ובמסמכים מסודרים. לכן, כאשר הנוכל משקר ומכחיש הכול וגם נשבע על כך בשקר, הוא בעצם עוקף ו'שובר' את מערכת החוק.

הכותרת שהתורה מצמידה לתרחיש הזה הוא "נפש כי תחטא". פשוט, מדובר באדם עבריין.

אך יש תרחיש נוסף. יהודי שמפקיד חפץ יקר אצל חברו, מבלי שאיש ידע על כך. כאן הוא סומך על יראת השמיים של החבר שלו, על הידיעה

5. ד, טו.

א. כמו שהקשו במפרשי רש"י (ה, טו). וברא"ם שם מסיק - מכה קושיא זו - שהתיבות "בכל מקום" מיותרות. עיי"ש.

4. יצוין כי הרבי מפרש כאן את דברי רש"י בצורה מקורית ושונה מהדרך שבה נקטו רבים מהפרשנים.

ברוך הוא "שלישי שביניהם", לא "אחד [שביניהם]" או "זה [שביניהם]":

אומנם המפקיד והנפקד סמכו על הקדוש ברוך הוא שיהיה עד ביניהם, אך הם לא התייחסו אליו בתור שלישי (שותף) בקשר לפיקדון עצמו.

[כאשר בני אדם נושאים ונותנים ביניהם, והם מציבים עוד אדם כעד - כתיקוף ואימות לעניין - הרי לא שייך לכנות את אותו אדם "שלישי" ביניהם. הוא רק אמצעי המתקף ומאמת את המשא ומתן ביניהם, אך איננו נמנה יחד איתם, כשלישי, בעוד הוא אינו לוקח כל חלק במשא ומתן עצמו].

ואם כן, מאיזה טעם ייקרא בשם "שלישי"?

כרש"י מתאר את התרחיש של פיקדון שניתן לשמירה בארבע עיניים, הוא כותב: "אינו רוצה שתדע בו נשמה, אלא שלישי שביניהם". לאחר מכן, כשהוא מתאר את החוצפה שבהכחשה וההונאה במקרה הזה, הוא כותב: "כשהוא מכחש, מכחש בשלישי שביניהם".

רש"י מתייחס לקדוש ברוך הוא כאילו הוא 'שותף שלישי' בעסק. ולכן, כשאחד מהצדדים מרמה וגונב מהצד השני, הוא 'גונב' כביכול גם מ'השותף השלישי' הזה.

אלא שלא ברור מדוע הקדוש ברוך הוא נחשב כאן כשותף. נכון שיש כאן חוצפה גדולה, עזות פנים וזלזול בכבוד שמיים. אבל אחרי הכול, הסיפור הממוני כאן הוא אך ורק בין אדם אחד לחברו. אף אחד לא לקח כאן כלום מבית הכנסת, ושום 'כספי הקדש' לא היו צד שלישי בסיפור. הקדוש ברוך הוא נוכח כאן רק כ'עד' נאמן, אבל הוא לא צד לעניין. אז למה רש"י מכנה את הקדוש ברוך הוא "שלישי שביניהם"?

השאלה הזו זורקת אותנו לעיון מעמיק יותר בתפיסה היהודית על רכוש הזולת, כפי שמיד נראה.

קנה כדי להקנות

פסוק בתהלים⁶ אומר: "לֵה' הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָהָ". הפסוק הזה מוכר וידוע, שיהודים רבים נוהגים לרשום אותו בשערי הספרים שברשותם, כדי

להביע את ההכרה בכך ש"הכול של השם".

את הפסוק הזה אנחנו אומרים גם מדי יום ראשון בתפילת שחרית, ב"שיר של יום". ביום למוחרת השבת, כשאנחנו שבים אל עולם החולין ומתחילים שבוע חדש של עבודה ועסקים, מתעוררת בנו השאיפה 'לעשות כסף' ולהרוויח כמה שיותר. דווקא אז, זה הזמן לתזכורת לכך שבאמת הכול שייך לקדוש ברוך הוא.

המשפט הזה משמש רבים גם כדי להצטנע. כשנכנס אורח או חבר הביתה ומבקש רשות להשתמש במשהו, יש כאלו שמיד מפטירים: "וכי הבית שלי הוא שלי? כל מה שיש לי שייך לקדוש ברוך הוא. המקרר מלא? זה הכול של השם".

הבה נשאל בכנות: קל לומר את זה, אבל האם אנחנו באמת מתכוונים לזה גם כשזה מתנגש באמת בבעלות שלנו על רכושנו ועל הטריטוריה שלנו? אם הכול שייך לקדוש ברוך הוא, למה מוזר לנו ששכן יכנס אלינו הביתה בלי רשות ויכין לעצמו חביתה? ומהצד השני, למה לא יעלה על דעתנו להעמיס עגלה עם מצרכים מהמכולת וללכת בלי לעצור בקופה ולשלם? הרי אף אחד לא בעלים של שום חפץ, הכול רק של הקדוש ברוך הוא!

אז מהי באמת הכוונה בכך שהשם הוא בעל הבית, ריבוננו של עולם? ומה היחס הנכון שלנו לקניין פרטי ובעלות על רכוש? - נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

זה שהקדוש ברוך הוא "קנה" את העולם הוא רק "בדי להקנות". שבעלותו של הקדוש ברוך הוא עצמה על החפץ הזה, כביכול תלויה בכך שהוא נותן אותו ומכניס אותו לבעלותו של איש פלוני. לפיכך יוצא [.]. שכאשר אחד אינו מאפשר את ה"להקנות", הרי הוא גורע כביכול גם בכך שהקדוש ברוך הוא, הוא "קונה".

הרבי מראה לנו נקודת מבט יהודית-אמונית אמיתית, שבה יהודי צריך להסתכל על עצם המושג קניין, רכוש ובעלות.

כך אומרת הגמרא: "לֵה' הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָהָ - עַל שֵׁם שְׁקָנָהּ, וְהִקְנָהּ, וְשָׁלַט בְּעוֹלָמוֹ". מה משמעות

7. ראש השנה, לא, א.

6. כד, א.

הביטוי "קָנָה וְהִקְנָה"?

האם הכוונה היא שהעולם כולו היה ברשותו ובבעלותו של הקדוש ברוך הוא רק כשברא את העולם, אבל אחר כך הוא 'ויתר' ומסר את העולם לבני האדם וכעת כל תכולתו נתונה באופן בלעדי לבעלותם? ממש לא.

המשמעות של דברי חז"ל היא שהקניין הפרטי והבעלות של אדם על רכוש - זה בדיוק מימוש בעלותו של הקדוש ברוך הוא על אותו נכס או רכוש.

זהו רעיון עמוק מאד, שצריך לחשוב עליו ולעבד אותו כדי להבין היטב את משמעותו.

כשחברה מסוימת גובה תשלום מחברה אחרת, זה אומר שהקדוש ברוך הוא כעת רוצה שסכום מסוים של כסף יצא מחשבון הבנק הזה ויועבר לחשבון בנק אחר. כאשר ילד קונה בקיוסק בקבוק שתייה, הקדוש ברוך הוא רוצה שהבקבוק יעבור לרשותו והכסף ילך למוכר. יש לי רכב? זה אומר שהקדוש ברוך הוא החליט שהרכב הזה יימסר לבעלותי.

נרחיב את הרעיון ונבין דבר מדהים. כך זה בכל חפץ, נכס, כסף או רכוש על פני הגלובוס. כל דבר כזה שייך בכל רגע נתון למישהו. והבעלות הזו, הקניין הזה - הם עצמם ביטוי ומימוש לבעלות של השם, כי לו שייכת הארץ ומלואה והוא זה שהחליט למי אותו בית, אותה חברה או אותו תיק מניות יהיו שייכים עכשיו.

מכאן עולה לנו תובנה מקורית שמשנה את היחס שלנו כלפי עצם מושג הרכוש, כלפי הבעלות והקניין שלנו וכלפי רכוש הזולת.

אדם לא אמור להרגיש לא נעים עם העובדה שהוא מחזיק ברשותו רכוש. זה ממש לא עומד בסתירה לכך ש"להשם הארץ ומלואה". להפך, זו בדיוק המשמעות בכך שהשם הוא הבעלים של הכול. כי הבעלות של השם לא מתבטאת בכך ששום דבר לא שייך לאף אחד, אלא בכך שכל חפץ נמצא בידי מי שהשם רוצה שהוא יהיה שלו.

כאשר אנחנו אומרים, בהכרה מוחלטת ובאמונה שלמה, ש"הכול של הקדוש ברוך הוא" - זה לא שולל את הבעלות שלנו על רכושנו, וזה לא סותר את העובדה שלכל אחד יש את הריבונות על מה ששלו. הכול של הקדוש ברוך הוא זה אומר שהוא המחליט הבלעדי בידי מי יהיה כל דבר. ויותר עמוק מכך: כאשר יש לאדם בעלות על רכוש, זהו מימוש בעלותו של השם, שהחליט שהחפץ המסוים הזה, ברגע הזה בזמן, יהיה שייך

לאדם הזה ולא למישהו אחר.

כל המושג של גזל או הונאה מקבל כעת משמעות אחרת. שכן, כל עוד אנחנו נוהגים ביושרה כלפי רכושו של הזולת ונזהרים מלנגוע בפרוטה משלו, אנו למעשה מכבדים את ריבונותו ובעלותו של השם על העולם. וכאשר אנו עוצמים עין, מתרשלים או לעיתים נוהגים בעורמה כדי להשאיר בידינו רכוש שלא מגיע לנו ביושר ובאמת שייך למישהו אחר, חלילה, לא פגענו רק בו. זוהי חתירה תחת הבעלות של הקדוש ברוך הוא על העולם!

ההבנה הזו מחזקת שבעתיים את הזהירות מפגיעה או גנבת רכוש של אחרים. הרי תירוצים וצידוקים לא חסרים. לקחת שקית עם מצרכים מרשת מזון גדולה? מה בכך? בשביל הבעלים העשירים זה בסך הכול מאה שקל, ואילו בשבילי זה אומר מזווה מלא. מה כבר יקרה אם יהיו להם מאה שקלים פחות? לפעמים אפשר גם לשמוע משפטים כמו "את החברה הזו מצווה לגזול"... כאשר אנו מפנימים שהרכוש של כל אדם נמצא אצלו כביטוי של בעלות השם, מובן שנדחה על הסף את כל ההתחכמויות האלה וניזהר מהן כמו מאש.

השותף השלישי

כעת נוכל לחזור לפסוק שלנו, ולהבין מדוע גם בעסקה בארבע עיניים הקדוש ברוך הוא נחשב "השותף השלישי", ומשכך - התכחשות לעסקה נחשבת ל"מעילה בהשם"⁸:

רש"י אומר שהקדוש ברוך הוא "שלישי", שלישי למפקיד ולנפקד [. כי] הוא הבעלים השלישי:

בעלים אחד הוא המפקיד, לו שייך הפיקדון;

הנפקד נעשה לבעלים שני, שכן ברשותו נמצא החפץ. ובפרט כאשר הוא "וביחש", הוא מכחיש את ההפקדה והרי הוא הבעלים בפועל על הפיקדון;

8. בשיחה המקורית, הסבר דברי רש"י מופיע לפני הביאור הרעיוני על בעלות הקדוש ברוך הוא על העולם. הגשנו כאן את הדברים בסדר שונה, כדי להקל על הלומדים.

להיכנס לבית המקדש ולגזוז את הצמר של אחד הקורבנות לעצמי, או לקחת כסף מקופת צדקה בבית הכנסת ולקנות בו גלידה.

בין פיקדון להלוואה

כאן מיד עולה השאלה: הלא לאמיתו של דבר, בכל פעם שאדם מתנהג בצורה לא הוגנת הוא 'עושק' כביכול גם את 'השותף השלישי' ומועל בבעלותו של הקדוש ברוך הוא על כל העולם. אם כך, מה ההבדל בין פיקדון שמופקד בארבע עיניים, לבין עסקה מעוגנת במסמכים וחתימות? מדוע רק במקרה הראשון התורה מצביעה על המכחיש והרמאי כ"מועל" בהשם?

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

גם בהכחשת הלוואה יש מעין "מכחש" בבעלותו של הקדוש ברוך הוא על המזון, שהרי הקדוש ברוך הוא נתנו למלווה.

אך בכל זאת, אין הדברים דומים:

בהלוואה, מאחר ש"כל המלווה . . אינו עושה אלא בעדים ובשטר", הוא לא קישר את ההלוואה באופן מיוחד לבעלותו של הקדוש ברוך הוא.

[ולמרות שבכל מקרה זו "מעילה" בקדוש ברוך הוא, שכן בלקיחת דבר מאת מי שהקדוש ברוך הוא נתנו לו הרי הוא בכך גורם שינוי ברשותו של הקדוש ברוך הוא, כנ"ל - הנה, כיוון שכאשר הוא סומך מלכתחילה על עדים ושטר הוא איננו "מכחש" בצורה גלויה ב"שלישי שביניהם", לכן יש כאן בגלוי רק עניין של "כי תחטא", אך לא "ומעלה מעל בהשם".]

לעומת זאת בפיקדון, כש"אינו רוצה שתדע בו נשמה אלא שלישי שביניהם", הרי הוא סמך כאן במיוחד על ה"שלישי שביניהם". כלומר, המפקיד האמין לנפקד רק מפני שחשב שהנפקד לא ינהג בניגוד לבעלותו של הקדוש ברוך הוא. ועל כן, בהכחישו את הפיקדון הוא "מכחש בשלישי שביניהם" והרי הוא "מועל בהשם".

האמת היא שכל עושק או גנבה זו מעילה בבעלות השם על העולם. ובכל זאת, התורה לא קוראת לכל גנבה "מעל בהשם", משום שכדי

והבעלים השלישי הוא הקדוש ברוך הוא. הוא הבעלים האמיתי של הפיקדון, שהרי "להשם הארץ ומלואה".

וזהו פירוש הביטוי "מכחש בשלישי שביניהם": זה שהחפץ שייך למפקיד, זהו הרי מאחר שהקדוש ברוך הוא, שהוא הבעלים האמיתי של העולם כולו, נתן לו אותו. וכאשר הנפקד מכחיש את הפיקדון וחפץ לקחת ממנו את החפץ, נחשב הדבר כהכחשת הבעלות של הקדוש ברוך הוא, "מכחש בשלישי שביניהם".

ולכן הדבר נקרא בשם "ומעלה מעל בהשם". שכן על ידי הכחשה זו, נמצא שהוא מוציא כביכול את החפץ מרשותו של הקדוש ברוך הוא.

כאשר שני אנשים עושים ביניהם עסקה בארבע עיניים, הם לא רק סומכים על הקדוש ברוך הוא שנוכח ורואה הכול 'מהצד' כמו עד. השם הוא לא פחות מ"שותף", הוא השותף השלישי בעסק - כי, כמו שאמרנו, הוא זה שמחליט איזה רכוש יהיה אצל מי.

בכל פעם שאתה מתדלק בתחנת דלק, אוכל במסעדה או משלם לוועד הבית - אין כאן רק שני צדדים, יש כאן גם את הקדוש ברוך הוא, שהרכוש שלו הוא זה שעובר כאן מיד ליד. הכסף שנמצא בידו של אחד הוא רכוש של הקדוש ברוך הוא, וכך גם המוצר, השירות או הנכס שבידי הצד השני. כאשר הכסף והתמורה מחליפים ידיים בהסכמה ולפי כללי הדין והצדק, הקדוש ברוך הוא 'מאשר' את העסקה.

לכן, כאשר אדם מעביר לידו כסף או חפץ שלא לפי כללי הצדק וההלכה, הוא למעשה מוציא אותו מרשותו של הקדוש ברוך הוא. הבעלות של השם כבר לא באה לידי ביטוי ומימוש בחפץ או בכסף הזה.

זהו ההסבר לכך שהמכחיש את הפיקדון שנמסר לו בארבע עיניים הוא "מכחש בשלישי שביניהם" ולמעשה "מועל מעל בהשם". זו לא רק חוצפה ומרידה בהשם, אלא ממש 'גנבה' מבעלותו של הקדוש ברוך הוא. זה בדיוק כמו

ג. תהלים כד, א.

ד. להעיר גם מפירוש ר"פ בראשית (בד"ה הראשון): כל הארץ של הקב"ה היא כו' ברצונו נתנה כו'.

מתכחש. משום שכאן, ההתרסה מול בעלותו של השם היא בוטה וגלויה.

הלא הסיבה לכך שהמפקיד מסתפק במילתו של השומר, ללא שטר או עדים, היא משום שהוא סומך על יראת השמיים של שניהם. לבני אדם יש יושרה בסיסית והוגנות טבעית, אבל גם חולשות ופיתויים. אם המפקיד לא מתעד ולא ממסמך את ההפקדה, זה רק מפני שהוא סומך על כך שאותו שומר יודע שהשם הוא זה ש"קנה והקנה", ש"להשם הארץ ומלואה", והוא נוכח גם כששני אנשים סוגרים ביניהם את הדברים, בלי עורך דין ובלי מצלמה.

כך גם השומר שלו נמסר הפיקדון. גם הוא מצידו יודע שהאמינות והנאמנות שלו נשענות על הידיעה המשותפת של שני הצדדים שהשם הוא הבעלים האמיתי של העולם, ואותו לא מרמים בשום אופן. זה גם מה שמחזיק את השומר לשמור בנאמנות את הפיקדון, לא לשלוח בו יד ולקחת לעצמו וגם להחזיר אותו במועד לדרישת הבעלים. מה שהשם נתן למישהו אחר, לא שייך לי - הוא מבין ויודע בצורה ברורה.

לכן, כאשר הוא מתכחש לסיפור וטוען שלא היו דברים מעולם, כי הוא חומד את הפיקדון לעצמו - אי אפשר להתווכח על הפרשנות. זו חד משמעית מעילה בריבונותו של השם, כפירה ב"שלישי שביניהם", שעליו נשענה ההפקדה כולה מלכתחילה.

להשם הארץ ומלואה!

בכך מלמדת אותנו התורה שיעור נפלא לחיים:

כדי שלא נטעה ונחשוב שבעניינים שבין אדם למקום מובן שכל פרט "נוגע" בבעלותו של הקדוש ברוך הוא, אך בנוגע לעניינים שבין אדם לחברו, למרות שנצטוונו עליהם מאת השם כל המטרה שלהם היא להגן על "חברו", וגם כאשר נעשה עוול לחברו הדבר קשור בעיקר לאדם אחר אך לא לקדוש ברוך הוא -

לשם כך אומרת התורה באופן ברור, ש"נפש כי תחטא", למרות שהדבר נעשה באופן שבחיצוניות הוא שייך רק ל"עמיתו", לא לקדוש ברוך הוא, חס ושלום, למרות זאת הרי זה כבר עניין של "ומעלה מעל בהשם".

שהדבר אכן ייחשב למעל בהשם דרוש מרכיב נפשי, דרושה מודעות מצידו של האדם המעורב בפעולה, שהוא יהיה זה שינכיח בסיטואציה הספציפית את בעלותו של הקדוש ברוך הוא.

היינו שמחים שכל יהודי יחיה תמיד מתוך תודעה של יראת שמיים, ויראה בכל פרוטה של הזולת ביטוי לבעלותו של הקדוש ברוך הוא. אך אי אפשר לדון כל אדם בכל מצב לפי אמת מידה זו.

הקדוש ברוך הוא יודע שהמבט שלנו הוא אנושי, שמקנן בנו יצר של רכושנות ורצון לצבור קניין והון, שלפעמים גורם לנו לשכוח את האמונה הזו ש"להשם הארץ ומלואה". מנקודת המבט האנושית הצרה שלנו, הרכוש שלנו אכן שייך לנו.

זו הסיבה לכך שלא כל גנבה או רמאות נחשבת ל"מעל בהם". התורה מכירה בכך שבכרוב המקרים האלה, למרות שהאדם אכן גונב או גוזל, הוא לא עושה זאת מתוך מודעות לכך שהוא מכניס את היד לכיסו של הקדוש ברוך הוא, כביכול, וגוזל ממנו. אדם ששרט או דפק קצת את הרכב של חברו והמשיך הלאה בלי להשאיר פרטים, בדרך כלל עושה את זה כי כואב לו לשלם את התיקון, לא כי הוא רוצה לגנוב מהשם כסף, חלילה. גם מי שעושה את המעשה בכוונה ובמודעות מלאה, אם הוא מעלים הכנסות או מעגל פינוח בחשבון, אינו מרגיש ויודע שנוגע הוא בקודש. בעיניו, הוא בסך הכול חטא לבנאדם אחר, לא לקדוש ברוך הוא.

אולי אפשר לתת לזה המחשה מהמושג המשפטי "תום לב". אדם שלקח מעיל יקר ששייך לאדם אחר, ויוכיח בבית המשפט שיש לו מעיל זהה והוא פשוט התבלבל ביניהם, הדבר לא ייחשב לו כלל כעבירה פלילית, כי עומדת לו הגנת תום הלב. כך גם התורה לא קוראת לגנב "מועל בהשם", אם הוא בכלל לא חשב בשעת מעשה על הבעלות של הקדוש ברוך הוא על הרכוש שהוא גנב.

התורה מכנה בשם "מעילה בהשם" רק מעשים שאדם עושה מתוך הכרה בכך שהוא 'גונב' מהשם. כשהוא משתמש בחפצי קודש לדברי חולין, או כשהוא לוקח כספי ציבור וצדקה לכיסו האישי.

יש רק מקרה אחד של גנבה שאליו התורה כן מתייחסת כמעילה בהשם, והוא כאשר אדם מקבל בארבע עיניים פיקדון לשמירה - ואחר כך

אכן, אנו בני אנוש וזו לא ההסתכלות הטבעית שלנו על העולם. באינסטינקט הבסיסי שלנו, האמונה בהשם ויראת שמיים שייכות לתחום אחר מאשר היחס לרכושם ולקניינם של אנשים אחרים.

אך מי שלומד את הפסוק "ומעלה מעל בהשם", מעיין ברש"י על "מכחש בשלישי שביניהם", ומגלה את הפירוש הנפלא של הרבי - נופל לו האסימון. הוא מבין שבכל פעם שהוא 'שיחק' עם עניינים כספיים, עיגל פיוות, דחה החזר הלוואה או התעלם מנזק שגרם לשכן - הוא למעשה מעל בקדוש ברוך הוא! אפילו הגנת "תום הלב" כבר לא ממש מחזיקה, אחרי שמסגלים את המבט המרומם על המושג "להשם הארץ ומלואה".

הדברים נכונים במיוחד לגבי מי שלומד ומעמיק בחסידות. מי שחי בתודעת אחדות השם, באמונה של השגחה פרטית, לפיה הקדוש ברוך הוא נמצא בכל דבר ובכל פרט, לא יכול שלא לחיות מתוך הכרה בכך שבמובן הכי עמוק ואמיתי, "להשם הארץ ומלואה". חסיד אמיתי יודע בצורה הפשוטה והמוחשית ביותר שהשם הוא זה שמתכנן וקובע לפרטי פרטים מה בדיוק יהיה שייך לי ומה יהיה שייך לכל אדם אחר בעולם.

מעילה קטנה?

הרבי לא עוצר כאן, ולוקח את הדברים צעד נוסף קדימה:

כאשר מי שהוא איננו עושה עבירה, כי אם מחמיץ משהו בעבודת השם, אפילו אם העניין שהחמיץ הוא דבר פשוט לגמרי, הגם שהדבר נראה כמו סתם חטא, אך

ה. כי כל המצות (גם אלו שנתלבשו בשכל, וגם אלו שבין אדם לחבירו) ענינם הוא רצון העליון. ועיין בקונט "ענינה של תורת החסידות" (נדפס בסוף כרך א' ד"ספר הערכים - חב"ד) סעיף יד, שזהו הטעם על האיסור (זח"ג קיט, א. וראה קונט 'הגיל הערה 73) לעכב פקדונו של חבירו בשביל החובות שהמפקיד חייב לו - כי מכיון שגם המצות שבין אדם לחבירו, ענינם הוא רצון העליון, הרי מטרת המצוה דהשבת הפקדון היא [לא רק בשביל טובת המפקיד, כ"א] מצות ההשבה גופא. עיי"ש בארוכה.

וע"פ המבואר שם ס"י (וראה זור הנ"ל) השייכות של איסור זה לענין "מודה אני כו' שהחזרת בי נשמת" - י"ל (בה"ינה של תורה" שבפרש"י) שזהו הטעם למ"ש רש"י "שתדע בו נשמה" [ולא "נפש" - כלשון הכתוב], כי בזה מרמז טעם איסור העכבת הפקדון גם כשהמפקיד חייב לו כו' (שי"ל, שגם זה נכלל ב"מכחש גו' בפקדון"). ולהעיר מכלי יקר כאן.

ו. ראה תניא פכ"ז, שכל חטא הוא דוגמת חטא ע"ז. ולהעיר מפרש"י פרשתנו ה, טו: אין מעילה כו' אלא שנינו וכן הוא אומר ויונו אחרי אלקי עמי הארץ.

לא עניין של כפירה, רחמנא ליצולן וחם ושלום - הנה בפנימיות הרי זה עניין של "מכחש בשלישי שביניהם", בדוגמת עניין של כפירה, רחמנא ליצולן.

ויתרה מזו: זהו עניין של מעילה בהשם [.] בכך שהוא אינו ממלא את התפקיד המוטל עליו, להפוך את חלקו בעולם לדירה לו יתברך, הוא מוציא כביכול את חלק זה מרשותו של הקדוש ברוך הוא.

לפי ההסבר העמוק והמאיר של הרבי, הפסוק "להשם הארץ ומלואה" הופך מסיסמה יפה למוטו לחיים שבהם כל רגע מלא בעבודת השם ברמה הגבוהה ביותר.

בעלותו של הקדוש ברוך הוא על העולם לא תחומה רק לקניין ולרכוש, היא כוללת גם את כל שאר הדברים שהשם נתן בדינו. גם הזמן שלנו שייך לקדוש ברוך הוא, גם הכישרונות והכישרורים שלנו, וגם המשרה שלנו בעבודה והתפקיד בקהילה. על כל אלו נאמר "להשם הארץ ומלואה" - הכול שלו, והוא 'הקנה' לנו אותם בשביל שישמשו אותנו ככלים להשגת מטרות מסוימות.

נשאל את עצמנו: האם אנחנו מרשים לעצמנו לא להשתמש במתנות הללו, או, גרוע מכך, לבזוז אותן על דברים חסרי תועלת שלא מקדמים אותנו להגשמת רצון השם? אם התשובה חיובית, יש לנו בעיה של "מעילה בהשם", חלילה.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו את ההזדמנות בכל צוהריים מחדש, כשהילדים עולים לרכב ומתיישיבים בו, לעזוב את הטלפון ולשכוח מהדכדוך שאולי אחז בנו בסיומו של היום ולחייב את עצמנו לקבל את הילדים בשמחה ולהתעניין בהם באמת. הוא נתן לנו גם את היכולת לומר לחבר משפט מעודד, אפילו אם אנחנו עצמנו ביום לא משהו. כל אלו ועוד הן מתנות והזדמנויות שקיבלנו מהקדוש ברוך הוא, ואסור לנו "למעול" בהן.

נחשוב על זה רגע: במהות הדברים, החמצה של הזדמנויות כאלו היא כפירה בבעלות המוחלטת של הקדוש ברוך הוא על העולם ועל המציאות. אם נזכור שהשם ברא את הרגע הזה ואת הסיטואציה הזו, והוא זה שנתן לנו את הכלים והיכולות שמיועדים לפעול בדיוק במצב הזה כדי לעשות טוב - לעולם לא נרשה לעצמנו 'למעול'.

ה ניסן

תרס"ב

נפטר הגאון החסיד ר' שניאור זלמן פרדקין מלובלין, בעל ה"תורת חסד", מגדולי חסידים של אדמו"ר הצמח צדק ואדמו"ר מהר"ש. היה מתלמידיו של הגאון החסיד רבי אליהו יוסף ריבלין, ונודע כגאון עצום בנגלה ובחסידות. אדמו"ר מהר"ש אמר עליו שאין אצלו שכחה כלל, ואדמו"ר הרש"ב כינה אותו "שיר התורה" והפליג בגאונותו.

בתחילה כיהן כמשפיע בעיר פולוצק, ואחר כך כאב בית דין ורב בלובלין. בעשור האחרון לחייו עלה לארץ הקודש והתיישב בירושלים. מיד עם בואו, התמנה לאב בית דין של כל עדות החסידים. נפטר בגיל שבעים ושתיים, ונטמן בהר הזיתים.

ה ניסן

תר"פ

הרבי הריי"צ אמר את מאמר החסידות הראשון שלו, על הפסוק "ראשית גויים עמלק". המאמר מבוסס על המאמר האחרון של אביו, הרבי הרש"ב.

תרצ"ט

אביו של הרבי, הרב הגאון החסיד רבי לוי יצחק שניאורסון, נלקח למאסר. השלטונות ראו בו דמות מפתח בפעילות היהודית בברית המועצות, וניסו בכל דרך להוכיח שהוא פועל נגד השלטון. תנאי המאסר היו קשים, טרטרו אותו שוב ושוב בחקירות והעברות בין מתקני כליאה, ואף כלאו אותו בצנינוק למשך שלושים ושניים ימים. אך הוא עמד כסלע איתן, לא נשבר ולא הודה בשום אשמה שטפלו עליו. לאחר מספר חודשי חקירה שלא הניבו ראיות והודאות, גזרו את דינו לחמש שנות הגליה במזרח אסיה.

ב ניסן

תר"ס

הסתלקות אדמו"ר הרש"ב, בהיותו בן חמישים ותשע. לפני הסתלקותו אמר: "אנוכי עולה השמימה, ואת הכתבים - כתבי החסידות - הנני משאיר לכם". את מקומו ממלא בנו יחידו אדמו"ר הריי"צ, שהיה אז בן שלושים ותשע.

תרפ"א

אדמו"ר הריי"צ ייסד את ישיבת תומכי תמימים בוורשה שבפולין, ולמעשה זהו הסניף הראשון של הישיבה מחוץ לגבולות ברית המועצות. כמנהל הישיבה מינה הרבי את המשפיע הרב אלטר שמחוביץ'.

תשמ"א

הרבי מחלק את הקונטרס "סדר ברכת החמה - על פי מנהג חב"ד", שנערך על פי הנחיות מהרבי, למספר מצומצם של אורחים.

ג ניסן

תרנ"ה

נפטר הרב החסיד ר' לוי יצחק סלונים, בנה של הרבנית מנוחה רחל, בת אדמו"ר האמצעי. נולד בליובאוויטש בשנת תקצ"ג, ועלה לארץ הקודש עם משפחתו בהיותו בן שתים עשרה. היה תלמיד חכם ויודע תורה, איש מעשה ומקובל על הבריות. שנים רבות היה מראשי הקהילה בחברון, וכן ממנהלי כולל חב"ד בארץ הקודש. נטמן בחברון ליד אימו.

לביית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או לחוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת. בקטעים רלוונטיים תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

לפרטים והזמנות:
JEM ישראלי < did.li/JEM-tv < 03-3883554

חבצע מיוחד לארץ הקודש: 35% הנחה לשנה הראשונה

JEM

לחיות עם הרבי - סביב השעון
וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה

▶

מה עושים אם העמל החינוכי עולה בתוהו?

לפנינו מכתב למחנך, שהשקיע רבות בחינוך הנוער לדרך התורה והמסורת אך חש שעמלו עולה בתוהו והנערים פנו לאורח חיים לא דתי. במכתבו לרבי השתקפו הייאוש והדיכאון של המחנך מהכישלון המוחשי שלו. במכתב הארוך והמנומק, הרבי מסביר לאותו מחנך היכן הוא טועה. האם הייאוש הוא התגובה הנכונה? האם יכול להיות שלהשקעה החינוכית יהיו תוצאות חיוביות כעבור שנים?

ייאוש מזיק להמשך העשייה

אף כי [למרות ש]מזמן לזמן [מדי פעם] מגיעות אלי ידיעות אודותו, נעם לי לקבל עתה מכתבו. אף כי מובן שאינני שבע רצון ממצב הרוח הנשקף בו, והוא נפילת רוחו [העצבות והדיכאון שלו] על אשר, לפי דעתו, אינו רואה פרי בעמלו ובעבודתו בתוככי הנוער.

ואף כי מובן אשר שביעות רצון גמורה של עסקן ונבן-פועל [אדם שפעיל ועושה] איננה מביאה תוצאות טובות ביותר, כי עלולה היא להחליש את המרץ אשר בו, כיוון שהיצר הרע מפתהו לומר: 'עשית דיין [מספיק] והצלחת ועתה יבואו אחרים וימשיכו' - למרות זאת, הרי גם קצה השני, היינו רגש של ייאוש ואפילו של נפילת רוח חזקה, תוצאותיה בלתי רצויות. ויותר מזה: תחושות כאלה אפילו עוד יותר מזיקות מאשר התוצאות מהקצה הראשון של שביעות רצון עצמית, כי הרפיון הנגרם על ידה להמשך העשייה גדול יותר.

את ההשפעות רואים מאוחר

נעת אשיב לך בנוגע לגוף העניין שאתה מעלה במכתבך, והוא שהנוער שהשקיעו בו כל כך עמל בחינוך ובכל זה נסחף בזרם החילוני.

הנה עליך לדעת שחזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם [עבודת שכנוע והשפעה לא ייתכן שלא תשפיע כלל], אף שלא תמיד מצליחה באותה המידה שאליה שואפים ומקווים.

ועוד זאת, אשר לפעמים תכופות ביותר, התוצאות נראות רק לאחר זמן, וזאת מכמה וכמה סיבות. ולפעמים רבות התוצאות וההשפעה מתאחרות עד שמסתדר המחונך והמושפע בחיי משפחה [מתחתן ומקים משפחה], שאז בתקופה זו של החיים, אותו נער שהפך לאדם בוגר ובעל משפחה מתייצב ואינו בעל שינויים כל כך, ואז הוא מביא בחשבון את כל העבר עליו ומצבו בהווה, ואז גם התקופה שקיבל השפעה מאיש פלוני במקום פלוני נכנסת בחשבון זה ויכולה להכריע את כף המאזנים לצד הטוב.

להמשיך במרץ ובשמחה

ועוד זאת, שגם במצבים שנראים קשים ומייאשים, יש להמשיך לעבוד בכל הכוח בחינוך והשפעה לטובה ובסופו של דבר ההצלחה תבוא.

ואת זאת אפשר להבין בהקדם המסופר על רבנו עקיבא, אחד מגדולי התנאים, ומעמודי [דמויות היסוד של] התורה שבעל פה שלנו. שמספרים חכמינו ז"ל אודותו, אשר ארבעים שנה היה מלמד משפיע ומחנך ונשיא [מנהיג], והיו לו ארבעה ועשרים אלף תלמידים - ויש לשים לב שאלו לא סתם תלמידים אלא תלמידים בערכו של רבי עקיבא. זאת אומרת, שלפי מצב ידיעותיהם ואופיים שהיו ברמה גבוהה מאד, רב ומשפיע שלהם צריך היה להיות בממדי איש כרבי עקיבא, מה שמלמד אותנו כמה גדולים הם היו.

ומפני סיבה מסוימת, הנה מתו כולם רחמנא ליצלן [ה' ישמור]. ועלולה הייתה התורה שתשתכח

מישראל. והעמיד רבי עקיבא חמישה תלמידים חדשים, והם החזירו את כל התורה שבעל פה והפיצוה בישראל בזמנם ובדורם, ואחר כך נמסרה דור אחר דור, עד שבאה אלינו ולבנינו ולבנינו עד עולם.

והנה, פשוט [מובן מאלין] שאין תורתנו ספר סיפורים בעלמא [סתם], כי אם תורה כמשמעה - לשון הוראה, וזאת אומרת אשר כל ענין שבה מלמד הוא ומורה דרך לכל אחד ואחת. וביחוד סיפור הנ"ל הוא לא סיפור בלבד אלא מופת חי [מקרה מופלא עם מסר מוחשי], שמלמד אותנו אשר על האדם לנצל כישרונותיו בכל האפשרי. ואיזה תופעה שלא תפגע בו בעבודתו זו, איננו רשאי שתפעול עליו איזה נמיכת רוח.

ואפילו אם הוא חס ושלוש על דרך האמור לעיל [כמו שכתבת], אשר עמל של כמה שנים אבד בתווה, כפי הנדמה לעיני בשר [בראייה פשוטה], עליו להמשיך במרץ ובשמחה בעבודתו הקדושה, וסוף כל סוף בוודאי יצליח - אף שאפשר [ייתכן], על דרך האמור לעיל, שבמספר גדול לא הצליח או שלא עשו פרי, הרי שבכמות קטנה יצליח הצלחה מופלגה, שתמלא את כל החיסרון ותשביע רצונו בעד כל העמל אשר עמל. וכלשון הכתוב המובא על ידי חכמינו ז"ל בסיפור הנ"ל: "בבקר זרע [את] זרעך ולערב אל תנח ידיך, כי אינך יודע איזה מהם ייכשר".

[וכך אומרת הגמרא: "ר' עקיבא אומר: למד [אדם] תורה בילדותו, ילמד תורה בזקנותו. היו לו תלמידים בילדותו, יהיו לו תלמידים בזקנותו. שנאמר: "בבקר זרע את זרעך [ולערב אל תנח ידיך, כי אינך יודע אי זה יכשר]". ואמרו [ראיה לדבר]: שנים עשר אלף זוגים [זוגות] תלמידים היו לו לר' עקיבא... וכולן מתו בפרק [זמן] אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמם [מתורה], עד שבא ר' עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם [לימד אותם את התורה]... והם הם העמידו תורה אותה שעה].

מרירת על כישלון, אבל לא ייאוש

בוודאי צריך להתעורר רגש של מרירות על כל אחד ואחת הנוטה מדרך הישרה, מדרך התורה והמצווה, אפילו אם נטייתו זו היא רק לימים ספורים ובעניינים קלים, כי כל רגע ורגע יקר הוא, וכל פעולה ופעולה רבת ערך. ובפרט צריך להיות רגש מרירות זו אצל המחנך והמשפיע שהם היו תחת אחריותו.

אבל המסקנות ממרירות זו הן, אשר בוודאי צריך להוסיף אומץ [להתחזק עוד יותר] בעבודתו אשר עד עתה, לשפרה ולהשלימה. והרי כלל קללו [חכמינו קבעו כלל]: אין לך דבר העומד בפני הרצון. ולא רק בנוגע לתלמידים חדשים ולמושפעים חדשים, אלא גם בנוגע לאלו שלעת עתה [נכון לעכשיו] לא נראית השפעתו בהם, או שנעלמה מעיני בשר [שעל פניו נראה שאיננה], ועוד ביתר שאת...

הנקודה התיכונית [העיקרית] מכל האריכות האמורה היא, אשר על כל אחד ואחת מבעלי השפעה, וביחוד בשדה החינוך הכשר, לעבוד בכל מרצו ויכולתו בעבודה קדושה זו. ואף שאסור לו לוותר אפילו על הגרוע שבין תלמידיו, אסור לו גם כן לרפות ידיו [להתייאש] ממלאכתו מלאכת שמים זו אם רואה בלתי הצלחה בעבודתו. וסוף סוף, דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב, ובמשך הזמן יראה פרי טוב בעמלו.

מובן, שאם בכל ענייני האדם זקוקים לעזר מן השמים, על אחת כמה וכמה בעבודת החינוך, אשר בזה זקוקים במיוחד לעזרה משמיים, מפני שהכוחות המנגדים על ה' ותורתו נלחמים בזה בכל האמצעים והאופנים. וכדי לזכות להוספה בעזר מן השמים, צריך להשתדל על ידי שלמות עצמו ובענייני עצמו [עבודה רוחנית עצמית], והעניין בזה הוא כפשוטו בחיים היום-יומיים אותם צריך לנהל באופן מתאים לתורתנו תורת חיים ומצוותיה. ואין זה [העבודה הרוחנית של המחנך עם עצמו] סתירה לעבודה עם הזולת, ואדרבה, אחת מסייעת לחברתה.

(אגרות קודש, כרך יב, אגרת ג'תתט)

"הקרבה" אישית // מאמר "באתי לגני" – י' שבט תשי"ב

כיצד מבצעים "בדיקה" אישית, כמו בדיקת הבהמה לפני ההקרבה? האם מי שנמצא במצב נחות מאוד יכול בכלל להיות "קורבן לה"? וכיצד "ויקרא אל משה" משמש הקדמה לעבודת הקורבנות? – הקורבנות בעבודת ה' האישית

— א —

הקורבן האישי – בדיקת ה"בהמה" וה"שחיטה"

"אדם כי יקריב מקם קרבן להו'".¹ וידוע פרוש כבוד קדשת אדמו"ר הגאון בזה"ל, שהיה צריך לומר: "אדם מקם כי יקריב", ומהו אמרו "אדם כי יקריב מקם"?

אלא הפרוש הוא: "אדם כי יקריב" – כפאשר האדם בא להתקרב לאלקות, הרי "מקם קרבן להו'!" [צריך הוא להקריב ממנו עצמו].

והינו, דכמו דענין הקרבנות בגשמיות הוא שלוקחים בהמה חיה ושלמה, ושוחטין אותה, הינו שמוציאין ממנה החיות, הנה כמו כן הוא בעבודת הקרבנות ברוחניות:

שצריך להיות בהמה שלמה – הינו שצריך לבדק עצמו שתהיה הבהמה שבו שלמה, הינו גם הגוף ונפש הבהמית.

והבדיקה צריכה להיות 'אדעתא דנפשיה' [באופן שהדבר 'נוגע' לו], לא בדרך "מצות אנשים מלמדה", כי באופן זה לא תהיה בדיקה טובה ומספקת; אבל כפאשר יודע שהדבר נוגע לו בחיי נפשו ממש, הנה אז הוא בודק עצמו בכל פנות נפשו, במוחין ובמדות ובפטר בהשלוש לבושים מחשבה דבור ומעשה, ואז ידע כל עניניו הדורשים תקון.

ולחיות שהדבר נוגע לו בחיי נפשו, יעשה ויקים בפעל את התקונים הדורשים שלא יהיה בו מום.

ואחר הבדיקה אז יראה להיות קרבן, ששוחטו. הינו שהבשר וכו' נשאר בשלמות, אלא שמוציאים ממנו החיות, שמוציא החיות מענינים גשמיים. והינו שגוף הדברים הגשמיים נשאר, אבל משתמש בהם רק בכדי שיהיה לו תוספות כח

בעבודת הו'.

וזהו עבודת הקרבנות, להוציא החיות מענינים הגשמיים, שישתמש בהם רק לעבודת הו', דאז הוא "מקם קרבן", [מקם בעצמכם]. וכאשר האדם מקריב "מקם קרבן", אז הוא "קרבן להו'!" שמתקרב ומתאחד עם הו'.

— ב —

וכי ראוי אני להיות "קורבן" לה?

אמנם כפאשר יתבונן במעמדו ומצבו, ו'אדעתא דנפשיה', כנ"ל, הנה, לפעמים רבות, יראה ויכח דגם אפלו אם כעת אינו בעל עברה, מכל מקום הנה "וחטאתי נגדי תמיד",² דחטאותיו שעשה בכפאשר ימי חלדו, קיימים הם, כי לא תקן אותם עדו'.

וראה מוכחת שלא תקן אותם, כי אם היה עושה תשובה כדכתי' [כראוי], הרי אז, לא זו בלבד שלא היה אצלו הענין ד'עברה גוררת עברה', אלא, אדרבה, מצד זה שנעשה בעל תשובה, הנה עבודתו מכאן ולהבא היתה צריכה להיות "בחילא יתיר"³ [ביתר תקף] מכפי שהיה עד עתה. דזה שהיה מקדם "כפאשר ציה וצלמות", היה זה מעורר אצלו תשובה ביותר לאלקות.

אבל בהתבוננותו במעמדו ומצבו האמתי, מבלי להקל לעצמו ומבלי להטעות את עצמו כלל ועקר, הרי הוא מרגיש בנפשו ההפך מזה לגמרי. דלא זו בלבד שמעמדו ומצבו הקודם לא הביאו להאבה רבה ד'דונות נעשו לו כזכיות', אלא, אדרבה, זה גרם לו והביאו לידי זה שהוא בעביות' וגסות, עד שהוא ב'ציור' ד'עברה גוררת עברה'.

הנה כשמתבונן בכל זה, וידוע גם כן גדל ענין הקרבנות, שהוא 'קורב הכחות והחושים', עד

3. תהלים נא, ה.

4. ראה זוהר חלק א קט, ב.

5. ראה תניא פרק י.

1. פרשתנו א, ב.

2. לקוטי תורה פרשתנו ב, ב ואילך.

שְׁנַכְלַל בְּאֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה - הִנֵּה הוּא מְקַשֶּׁה לְעַצְמוֹ:
אִיזָה שִׁיכּוּת יֵשׁ לוֹ וּלְעֵנִין הַקְּרִבָּנוֹת? וְאִיךָ יִרְצָה
לְקַרְבָּן לַהוֹי? וְהוּא "אֵין בּוֹ מָתָם!"

— ג —

"מכם" - בכס הדבר תלוי

וְלִהְיוֹת הַקּוֹשֵׁיָא מוֹסִיף כְּבוֹד קִדְשָׁת מוֹרִי וְחָמִי
אֲדוּמוֹר [הרי"צ, בְּמֵאמָר "בְּאֵתִי לְגַנִּי"] עַל פְּרוּשׁ
כְּבוֹד קִדְשָׁת אֲדוּמוֹר הִזְקֵן בְּתֵבַת "מֶכֶם", וְאוֹמֵר:
"מֶכֶם - הֵינּוּ מֶכֶם וּבְכֶם הַדָּבָר תְּלוּי."

[כְּלוּמַר: שְׁמִבְלֵי הַבֵּט עַל מַעֲמָדוֹ וּמַצְבּוֹ וְעַל
כָּל מָה שֶׁעֶבֶר עָלָיו עַד עֵתָה, שִׁיּוּדֵעַ נִגְעִי לְבָבוֹ,
מִפֶּל מְקוֹם "בְּכֶם הַדָּבָר תְּלוּי", עַד שֶׁפֶל אֶחָד
וְאֶחָד יָכוֹל לומר "מִתִּי יִגְיעוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתִי
אֲבָרֵהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב".

וְזֶהוּ "מֶכֶם קְרִבָּן לַהוֹי", בְּכֶם תְּלוּי הַדָּבָר לִהְיוֹת
קְרִבָּן לַהוֹי, לְהִתְקַרֵּב וּלְהִתְאַחֵד עִם הַהוֹי.

דְּקִרְבָּנוֹת הֵם "לַהוֹי" דְּוָקָא, לֹא "לְאַלְקִים"
שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיָּא הַטָּבַע, כִּי אִם "לַהוֹי" דְּוָקָא.
וּבִבְּאֵמַת מַגִּיעַ עוֹד לְמַעֲלָה יוֹתֵר, "לִפְנֵי הַהוֹי", דְּ"רָזָא
דְּקִרְבָּנָא עוֹלָה עַד רָזָא דְּאֵין סוּף" [= סוּד הַקְּרִבָּן
עוֹלָה עַד סוּד הָאֵין סוּף], שֶׁהוּא לְמַעֲלָה גַם מִהוֹי.

וְזֶהוּ שְׁמִסִּים בְּעֵינֵן הַהִקְרָבָה "לְרִצּוֹנוֹ לִפְנֵי הַהוֹי".
דְּמַקְדָּם לְזֶה אוֹמֵר "קְרִבָּן לַהוֹי", וּבִסִּים הָעֵינִין,
אַחֲרֵי שְׂאוֹמֵר "מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן",
אוֹמֵר "לִפְנֵי הַהוֹי", לְמַעֲלָה מִהוֹי.

וְזֶהוּ עֵינֵן הַקְּרִבָּנוֹת, שֶׁהַעֲבוּדָה הִיא לֹא רַק
בְּנִפְשׁ אֱלֹקִית, כִּי אִם "מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן
הַצֹּאן" שֶׁהוּא נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, וּבִפְרָט כְּמוֹ שֶׁהִיא
בְּמַקְדָּשׁ, שֶׁהִיטָה יְכוּלָה לִהְיוֹת עֲבוּדַת הַקְּרִבָּנוֹת
בְּבִהְמָה גִּשְׁמִית מִמֶּשׁ, שֶׁעַל יְדֵי זֶה הוּא מַגִּיעַ "לִפְנֵי
הַהוֹי".

— ד —

"ויקרא אל משה" - נתינת הכוח לעבודת הקורבנות

וְהִנֵּה הַקְּדָמַת פְּרִשְׁת הַקְּרִבָּנוֹת הוּא "וַיִּקְרָא אֶל

מֹשֶׁה", שֶׁהוּא הַנְּתִינַת כֹּחַ עַל עֲבוּדַת הַקְּרִבָּנוֹת.
דְּאִף שֶׁ"מֶכֶם קְרִבָּן לַהוֹי", מֶכֶם וּבְכֶם הַדָּבָר
תְּלוּי לִהְיוֹת קְרִבָּן לַהוֹי, אֲבָל לִהְיוֹתוֹ בְּשִׁפְלַת הַמַּצֵּב
וְכָל מָה שֶׁמִּתְבַּנֵּן יוֹתֵר, רוֹאֶה יוֹתֵר אֶת שִׁפְלוּתוֹ
וְרַחוּקוֹ וְנוֹפֵל בְּרוּחוֹ, הִנֵּה לְזֹאת הַפְּתִיחָה הוּא
"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה", שֶׁהוּא נְתִינַת יְכָלֶת וְכֹחַ לְכָל
אִישׁ וְאִישׁ לִהְיוֹת "קְרִבָּן לַהוֹי", וְאַפְּלוֹ "לִפְנֵי הַהוֹי".

וְלִכֵּן לֹא נֵאמַר מִי הוּא הַקּוֹרָא. כִּי הוּא מִמְּקוֹם
עֲלִיּוֹן וְנוֹרָא מְאֹד, אוֹר אֵין סוּף הַסּוֹבֵב כָּל עֲלָמִין
[שְׁלִמְעֵלָה מְסֻדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת].

דְּהִנֵּה מֹשֶׁה הוּא "רוּעֵה יִשְׂרָאֵל", וְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ⁶
שֶׁנֶּסֶס אוֹתוֹ בְּזֶה שִׁטְפֵּל עִם קִטְנִים בְּיוֹתֵר, דְּמִזָּה
דְּוָקָא רָאִיָּה שֶׁהוּא "רוּעֵה" כְּדָבָעִי.

וּכְמוֹ כֵּן הוּא בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, דְּ"אַתְפְּשׁוּתָא
דְּמֹשֶׁה בְּכָל דְּרָא וְדָרָא", שֶׁהֵם רוּעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּכָל
דּוֹר וְדוֹר, הִנֵּה הֵם הַמְּמַשִּׁיכִים כֹּחַ עַל עֲבוּדַת
הַקְּרִבָּנוֹת, לִהְיוֹתָם מְמַצֵּעַ הַמְּחַבֵּר, מְמַצֵּעַ "בֵּין
הַהוֹי וּבֵינֵיכֶם".

וְזֶהוּ עֲשִׂית הַדִּירָה לוֹ יִתְבַּרַךְ בַּתְּחִינּוּסִים, "וְעִשּׂוּ
לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם" - "בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד",
הַמְּטַלֵּת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וּמַעֲבוּדוֹת הָעֵקָרִיּוֹת
בְּזֶה הִיא עֲבוּדַת הַקְּרִבָּנוֹת, וְכֵן, לְהִתְבַּנֵּן
בְּמַעֲמָדוֹ וּמַצְבּוֹ "אַדְעָתָא דְּנִפְשִׁיָּה", מִבְּלִי לְרֵמוֹת
אֶת עַצְמוֹ. וּמִפֶּל מְקוֹם אוֹמְרִים לוֹ: "מֶכֶם" וּבְכֶם
הַדָּבָר תְּלוּי, לְתַקֵּן שִׁיְהִיָּה שְׁלֵם בְּלִי מוּם, וּלְהַקְרִיב
"מֶכֶם קְרִבָּן" וְקִרְבָּן מִן הַבְּהֵמָה.

וְהוּא עַל יְדֵי הַהִתְקַשְּׁרוֹת, שֶׁמוֹסִיף בָּהּ וְעוֹלָה,
בְּהִיאֲתַפְּשׁוּתָא דְּמֹשֶׁה שֶׁבְּכָל דְּרָא וְדָרָא, וְעַל יְדֵי
זֶה הוּא מִתְקַשֵּׁר עִם הַ"וִּיקְרָא אֶל מֹשֶׁה", דְּלִית
מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהּ כָּלָל.

וְכֵן גַּם בְּנוֹגֵעַ לְדוֹרֵנוּ, הִנֵּה רוּעֵה וְנִשְׂיָא יִשְׂרָאֵל
שֶׁהוּא הוֹרָה לָנוּ אֶת הַדְּרָךְ הַיְּשָׁרָה, אֲשֶׁר גִּלָּהּ
בְּדַרְכֵּיו וְאַרְחוּתָיו, אֶת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנוּ וְאֶת
הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂנוּ, הִנֵּה עַל יְדֵי זֶה נִתֵּן
וְהַמְשָׁךְ הַכֹּחַ, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל מַצֵּב וּמַצֵּב
שֶׁהוּא נִמְצָא בּוֹ, הִנֵּה "בְּשַׁעְתָּא חֲדָא וּבְרִגְעָא חֲדָא"
[בְּשַׁעָה אַחַת וּבְרִגְעָה אֶחָד], אֲפָשֵׁר לְהַכּוֹן לְהַקְרִיב
"מֶכֶם קְרִבָּן לַהוֹי".

6. תנא דבי אליהו רבה פרק כ"ה.

7. ראה זוהר חלק ב' רלט, א. חלק ג' כו, ב.

8. שמות רבה פרשה ב, ב.

התוועדות משפחתית
לשולחן שבת

שולחן שבת חסידי

עזרה ואנחה

**מה גרם לרבי לבכות באמצע 'יחידות' של בחור צעיר?
מהו הלקח החשוב שלמדים מהסיפור אודות הרבי
הרש"ב? ומדוע עזרה לזולת בלי 'אנחה' על מצבו היא
בעייתית?**

גרמתי לרבי לבכות

מספר מר אהרן לוי:

הרבי ביחס לשאלותיי כי הדבר החשוב כעת הוא להתמקד בדאגה לפרנסת המשפחה, והורה לי ללמוד 'קיצור שולחן ערוך' כדי להקפיד כראוי על שמירת ההלכה.

ואז קרה דבר בלתי רגיל. הרבי אמר: 'אתה מדבר על כל האנשים סביבך, אבל מה איתך? מה אתה צריך או רוצה?'. השאלה הזו פתחה אצלי את כל הסכרים. עניתי בהתלהבות: 'הדבר היחיד שאני רוצה הוא לזכות כבר לביאת המשיח ולתחיית המתים, כדי שאוכל לרוץ לאבא שלי, לחבק אותו ולספר לו כמה אני מתגעגע'. מרוב עומס רגשי, פשוט התמוטטתי על הרצפה מול שולחני של הרבי.

כשקמתי בעזרתו של המזכיר, הרב גרונר, ראיתי מחזה שאי אפשר לשכוח: ראשו של הרבי היה שמוט והוא ניגב את עיניו מן הדמעות. כאב לי שגרמתי לרבי לבכות, אך הרבי הגיב: 'אין צורך להתנצל. זו פעם ראשונה שאני שומע יהודי שאומר שרצונו היחיד הוא שהמשיח יבוא!...'.

בגיל 19 עברתי משבר נורא: אבי נהרג בתאונת דרכים והותיר אותי, את אימי ואת אחי הקטנים לבדנו. הייתי שבור ומבולבל, ואז נזכרתי במילים שאמר לי אבי בילדותי: 'אם אי-פעם תרגיש שההתמודדות גדולה מכוחותיך - בקש את עצתו של הרבי מליובאוויטש'. למרות המרחק העצום מאוסטרליה, טסתי במיוחד כדי לפגוש את הרבי.

נכנסתי ל'יחידות' עם שאלות על המצב הנפשי של אימי ועל עתידי המקצועי, אך להפתעתי הרבי ביקש להתחיל דווקא בכאב שלי: 'ספר על התאונה של אביך', אמר לי, 'זה בוודאי קשה, אבל חשוב שתדבר'.

היה לי קשה לפתוח את הלב, עד אותו רגע לא שוחחתי על כך עם איש. הייתי שרוי בדיכאון עמוק וסחבתי טראומה קשה, ובמקום להתמודד עם המועקה שרבצה עליי - העדפתי לברוח לעיסוק בבעיות של אחרים. אך הרבי הרגיש זאת וביקש לשחרר אותי מהעומס.

לאחר שהקשיב לי בריכוז ובהזדהות, הנחה אותי

עצה בלי אנחה

ב' בניסן הוא יום ההילולא של כבוד קדושת אדמו"ר הרש"ב. סיפור מיוחד עליו לוקח אותנו אל ימי ילדותו, כאשר היה לכל היותר בן חמש שנים.

באותו יום הוא שיחק עם אחיו הגדול, ר' זלמן אהרן (הרז"א). כילדים שגדלו בבית של רבי, סבם הרבי הצמח צדק, הם החליטו לשחק ב'רבי וחסידי': הרז"א המבוגר יותר התיישב על הכיסא בתפקיד ה'רבי', והרבי הרש"ב נכנס אליו כ'חסידי' ל'יחידות'.

'רבי, אני זקוק לתיקון', אמר הרבי הרש"ב.

'על איזה מעשה מבקש אתה תיקון?' שאל ה'רבי'.

'בשבת אכלתי אגוזים, ואחר כך נודע לי שסבינו זקננו, אדמו"ר הזקן כותב בסידורו שיש להימנע מכך', הייתה תשובת האח הצעיר, ה'חסידי'.

'מעתה, עליך להקפיד להתפלל אך ורק מתוך הסידור', קבע ה'רבי' הצעיר.

נענה הרבי הרש"ב ואמר לאחיו: 'התיקון שלך אינו תיקון מועיל, ואתה אינך רבי אמיתי!'.

'מדוע אתה אומר כך?' התפלל ה'רבי'.

'כשרבי שומע על עבירה או צרה שפקדה חסיד, אנחה פורצת ממעמקי לבבו!', הסביר הרבי הרש"ב.

"העצה שלך אולי הייתה יכולה להועיל, אולם לא נאנחת כפי שרבי נאנח... אינך רבי אמיתי, ומכאן

שגם עצתך אינה עצה אמיתית!...".

"אשר קרהו"

סיפור זה אודות הרבי הרש"ב מלמד אותנו יסוד משמעותי ביותר בנתינה:

כשיהודי עוזר לחברו, לא מספיק לבצע את ה'פעולה' הטכנית של החסד. כדי שהעזרה תהיה אמיתית, היא חייבת להיות מלווה בהשתתפות בצערו של השני.

כשאנחנו נאנחים יחד עם הזולת, זה סימן שהכאב שלו באמת נוגע לנו. כאשר מרדכי שמע על גזירת המן, נאמר במגילת אסתר: "יגד לו מרדכי את כל אשר קרהו". מרדכי לא רואה את צער הזולת כצרה של מישוהו אחר, אלא מרגיש שזה מאורע שקרה לו באופן אישי ("אשר קרהו"). כאשר כואבים כך את כאבו של הזולת, זוהי עזרה אמיתית.

לעומת זאת, כשחסרה אותה אנחה מהלב, עולה חשש שהעצה אינה נובעת מהרגשת הזולת. לפעמים, אדם עסוק ב'שלמות העצמית' שלו; הוא רוצה להתקדם ולהיות אדם טוב יותר, וכחלק מהמסלול האישי שלו הוא גם מחלק עצות לאחרים.

היינו יכולים לחשוב שזה לא באמת משנה: הרי בסופו של דבר הנזקק קיבל את העזרה שלו, אז מה זה משנה מה המניע של הנותן? אך לא, הרבי הרש"ב שולל זאת באופן נחרץ: אם הכאב של השני לא כואב לך - העצה שלך אינה עצה, החסד שלך אינו חסד.

חסד? חטאת!

הנקודה הזו באה לידי ביטוי בדברי חז"ל על החסד של אומות העולם, להבדיל, שנאמר עליהם: "חסד לאומים - חטאת". מה שהופך את ה"חסד" שלהם ל"חטא" היא העובדה שמטרת עשיית החסד היא "להתייגר" - לגרוף רווח אישי או תחושת עליונות.

כשאדם עוזר לשני כי הוא מבין שזה משתלם לו או כי זה הופך אותו לאדם 'מושלם' יותר, זוהי עזרה מתוך שיקול שכלי. לעומת זאת, סיוע אמיתי מגיע דווקא מעולם הרגש: אני פשוט מרגיש את הכאב שלך, ולכן אני רוצה לעזור.

ההבדל הזה אינו רק עניין של נימוס, אלא עניין של חיים ומוות. בהיסטוריה של אומות העולם צמחו שיטות פילוסופיות שגרסו שתפקיד האדם הוא רק לרומם את שכלו ולהגיע לשלמות עצמית. לפי גישה זו, אם השכל מבין שמשוהו מסוים הוא 'נכון' או 'מועיל', אין שום צורך להתחשב ברגש האנושי.

מהתפיסה המעוותת הזו פעלו הנאצים יימח שמו. הם פעלו מתוך מניעים "שכליים" קרים כדי להביא כביכול תועלת לעולם לפי הבנתם, ותוך כדי כך התעלמו לחלוטין מהסבל האנושי ורמסו כל רגש.

אהבה אמיתית

כאשר העזרה מגיעה משיקול שכלי קר או מתוך רצון "להתייגר", התורה קוראת לה בשם "חטאת". למרות שהפעולה החיצונית נראית טובה, היא נחשבת לחטא כיוון שהיא מושרשת בגישה פסולה - ששמה את השיקול השכלי במרכז, במקום להתמקד ברגש הלבבי שחש את הזולת.

כאשר התורה מצווה אותנו "ואהבת לרעך כמוך", ו"דעלך סני לחברך לא תעביד" (מה ששנוא עליך - לחברך לא תעשה), זוהי לא רק בקשה לבצע פעולה טכנית של חסד, אלא דרישה שנרגיש את הלב של השני. אם משוהו כואב לחבר שלי, זה צריך

לכאוב גם לי - ממש כאילו זה קרה לי.

את היסוד למצוות אהבת ישראל תולה אדמו"ר הזקן בכך שכל נשמות ישראל הן מציאות אחת: "כולן מתאימות ואב אחד לכולנה". היהודי האחר הוא אינו 'זר'. ממילא, כשעוזרים לזולת, הצער שלו 'נוגע' לנו באמת.

זהו סיוע אמיתי: עזרה שלא מסתפקת בפתרון הבעיה, אלא מגיעה עם אותה "אנחה" חמה, שנובעת מהרגשת צער הזולת.

(מבוסס על שיחת פורים תש"כ)

כרשת ויקרא

כוחה של התשובה

אדם."

זה שהקורבנות שהם "קדשי קודשים" נשחטים דווקא בצפון, מלמד אותנו על כוחה הנפלא של התשובה - שבכוחה, גם אדם שנפל בידיו של היצר הרע יכול להתעלות ולהתקדש עד ל"קודש קודשים".

(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, ויקרא, עמוד תלא)

וּשְׁחַט אֶתוֹ עַל יָדֶיךָ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לִפְנֵי ה', וְזָרְקוּ
בְּנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמֹו עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב

(פרק א, פסוק יא)

הַעֹלָה - קִדְשֵׁי קִדְשִׁים. שְׁחִיטָתָהּ בְּצִפְנָן (משנה,

מסכת זבחים, פרק ה, משנה ד)

הצפון הוא רמז ליצר הרע, כפי שאומרת הגמרא (מסכת סוכה, דף נב): "את הצפוני ארחיק מעליכם, זה יצר הרע, שצפון ועומד בליבו של

המלח של פנימיות התורה

מופשטים, אין בה עונג וטעם לעצמה אך היא 'משמרת' את לימוד התורה שיהיה כפי שראוי להיות.

וזאת רומז לנו הפסוק: **"על כל קורבנך תקריב מלח"** - לימוד הנגלה חייב להיות מלווה בלימוד פנימיות התורה, כי רק אז הלימוד הוא מתוך ראות שמיים.

(אדמו"ר הזקן - לקוטי תורה, ויקרא, עמוד ג)

וְכָל קָרְבַּן מִנְחַתְךָ בְּמֶלַח תִּמְלַח וְלֹא תִשְׁבִּית מֶלַח
בְּרִית אֶל-לֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחַתְךָ, עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תִּקְרִיב
מֶלַח (פרק ב, פסוק יג)

החלק הנגלה שבתורה נמשל לבשר - כשם שהבשר טעים לחך, כך לימוד התורה בנושאים המוכרים מהעולם ומהחיים ממלא בטוב טעם ועונג. החלק הנסתר שבתורה, פנימיות התורה, נמשל למלח - כשם שהמלח אין בו טעם לעצמו, אך הוא נותן טעם ומשמר את האוכל, כך גם פנימיות התורה שבה עוסקים בנושאים רוחניים

כרשת צו

אש התורה

והתלהבות זו צריכה להיות כזו שבה **"על המזבח"** - כלומר: האדם, שנברא ממקום כפרתו שזהו המזבח, יהיה **"כל הלילה"** - כל ימי חייו בעולם הזה, שדומה ללילה, במצב שבו **"ואש המזבח תוקד בו"** - תוקד בו אש התורה יומם ולילה ללא הפוגה.

(המגיד ממזריטש - אור תורה, פרשת צו, עמוד לח)

צו את אֶהְרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר, זֹאת תֹּרַת הָעֹלָה,
הוא הָעֹלָה עַל מִקְדָּה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלֵּילָה עַד
הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּקְדַּח בּוֹ (פרק ו, פסוק ב)

הפסוק רומז לנו כיצד צריך ללמוד תורה: **"זאת תורת העולה"** - העוסק בתורה מגיע למקום גבוה ומתעלה מעל כל הקורבנות, אך זאת **"על מוקדה"** - בתנאי שלומדים את התורה מתוך התלהבות וקדחת הבאה מאהבת הבורא ויראתו.

זריזות בעבודת ה'

צו את אהרן ואת בניו לאמר (פרק ו, פסוק ב)

אין צו אלא לשון זירזו מיד ולדורות (רש"י)

המאמר "אין צו אלא לשון זירזו, מיד ולדורות" מורה לנו הוראה בעבודת ה': עבודת ה' כולה צריכה להיעשות בזריזות, שמחה ותשוקה לקיים

את רצון הבורא. "מיד ולדורות" - כשמזדמנת אפשרות לקיים מצווה יש לקיים אותה מיד ללא דחיות, וכאשר עושים את רצון ה' יש לזה המשך וקיום נצחי גם לדורות הבאים.

(הרבי - תענית אסתר תשמ"ו)

זכות שעומדת לעד

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (פרק ו, פסוק ו)

"אש תמיד - לא תכבה": יהודי שלומד עם חברו תורה, ומצית את 'אש התמיד' האלוקית שבנפשו,

זוכה בזכות שתעמוד לו לעד.

(אדמו"ר הצמח צדק - היום יום, עמוד לט)

אש אהבת ה' צריכה לבעור

תמיד - אפלו בשבת, תמיד - אפלו בטמאה (תלמוד

ירושלמי, מסכת יומא, פרק ד)

התורה רומזת לנו על נחיצותה של אהבת ה' המורגשת וגלויה:

"אש תמיד תוקד על המזבח" - ה'אש' של אהבת ה' צריכה להיות מורגשת גם ב'מזבח החיצון' שבאדם, והכוונה היא לחיצוניות הלב. כלומר, האהבה הפנימית המוסתרת לא מספיקה, וצריך להצית אותה עד שתורגש בלב.

ואהבת ה' המורגשת והגלויה צריכה לבעור בכל אחד בכל מצב: **"תמיד, אפילו בשבת"** - גם מי שמרומם ומובדל מענייני העולם החומריים ומלא בהשגת אלוקות, כמו בשבת, לא רשאי להסתפק בכך אלא צריך להשתדל להעיר את האהבה שתתגלה בליבו; ו**"תמיד, אפילו בטמאה"** - אפילו מי שנטמא בחטאים ובעוונות חייב ויכול לעורר את 'אש התמיד' האלוקית הטמונה בנפשו.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך א, עמוד 217)

לימוד תורה תלוי בקירוב יהודים

אש שנאמר בה "תמיד" - היא שמדליקין בה את הנרות, שנאמר בה: "להעלת נר תמיד" - אף היא מעל מזבח החיצון תוקד (רש"י)

את נרות המנורה הדליקו מהאש שבערה על המזבח החיצון, וכאן טמון רמז נפלא בעבודת ה': הדרך לזכות לאור התורה, המרומז בנרות המנורה

הטהורה, היא דווקא כאשר האדם אינו מסתפק בעבודת ה' הפנימית שלו עם עצמו, אלא מתעסק גם בטובתו של הזולת, עבודה המרומזת במזבח הנמצא דווקא בחוץ.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך יז, עמוד 56)

עמדת התהילים היומי מהודרת לבית הכנסת!

לאור הביקוש, ניתן להשיג שוב את עמדת התהילים והפעם בשני גדלים ובעיצוב משודר

לרכישת העמדה במחיר עלות פנו לבית חב"ד
או כנסו לאתר chabadisrael.co.il/theilim

יום שישי

ב ניסן

- יום הסתלקות כבוד קדושת אדמו"ר הרש"ב. זוהי עת רצון ועל כל אחד לנצל יום זה לדברים הבאים:
- ללמוד לפחות פרק משנה אחד שמתחיל באות אחת משמו [שלום דובר]¹;
- ללמוד מתורתו²;
- להוסיף בעבודת התפילה;
- להוסיף בנתינת צדקה ובמיוחד לשיבת "תומכי תמימים" שייסד, וכן לפעילות בהפצת תורת החסידות³;
- ולערוך בבית הכנסת התוועדות של שמחה, שבה יקבלו המתוועדים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות⁴.
- מי שלא הספיק, ישלים את הדברים בימים הבאים⁵.

הכנות לוח הפסח

- לקראת פסח, רצוי לערוך לילדים 'סדר לדוגמה' ולהראות להם איך עורכים את הסדר כהלכתו (תוך התחשבות במנהגים המשפחתיים והקהילתיים שלהם)⁶.
- יש לערוך בכל מקום סדר ציבורי, ולפרסם בכלי התקשורת הזמנה לבוא להשתתף בו בצורה חופשית וללא תשלום⁷.
- יש להפיץ לקהל הרחב שטר מכירת חמץ קצר, אותו יוכלו לצרף לאחר מילוי הפרטים לשטר המכירה הכללי⁸. גם אם מדובר ביהודים שעלולים לקחת מהחמץ בפסח, חלילה, מכירת החמץ מועילה לשמור אותם מאיסור "בל יראה ובל ימצא". יש להחתים אותם על טופס מכירת חמץ וכמובן להזהיר אותם לא לגעת בחמץ בפסח⁹.
- יש לדאוג למכירת החמץ ב'ערב קבלן' דווקא, כדעת רבינו הזקן¹⁰, ולהשתדל בדרכי נועם אצל כל הרבנים שיעשו זאת.

6. אג"ק כרך י עמ' שנ.

7. התוועדות תשמ"ז ח"ב עמ' 851.

8. אג"ק כרך כ עמ' קפו.

9. שערי הלכה ומנהג או"ח ח"ב עמ' קד.

10. בסידורו - נדפס בשו"ע שלו סוף הל' פסח. וראה 'המועדים בהלכה' עמ' רנא, ועוד.

1. ע"פ לקוטי-שיחות כרך כא עמ' 296.

2. ע"פ התוועדות תשמ"ז ח"ב עמ' 286, מוגה. ע"פ שיחות-קדש תשמ"ב עמ' 382.

3. לקוטי-שיחות כרך כ עמ' 67, 389. 'התוועדות' תשמ"ז ח"א עמ' 310, 495.

4. ע"פ הוספות לשיחה הנ"ל בלקוטי שיחות כרך כא.

5. על פי 'תורת מנחם - התוועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286 הערה 66.

המקורות מופיעים בפירוט יותר בספר

עושים מנוי, ומקבלים מידי שבוע למייל
מנה חסידית גדושה של

התקשרות

chabadisrael.co.il

ישראל - הכתובת שלך לכל עניין יהודי

התוועדות • שולחן שבת משפחתי חסידי
רעיון ממאמר חסידות • תמונה מספרת

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' **מנחם מענדל הכהן** ב"ר הרה"ת **יהושע זעליק הכהן** ע"ה ומרת **גאלדא** בת הרה"ת **מרדכי ירחמיאל חיים לימא** ע"ה

עֲצִים עַל־הָאֵשׁ: וְנָתַנוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֲצִים עַל־הָאֵשׁ: וַיִּתְּנוּ בְּנֵי
אֶהֱרֹן כֹּהֵנָא אֶשְׁתָּא עַל מִדְבַּחַא וַיִּסְדְּרוּן אֲעִיָּא עַל
אֶשְׁתָּא: הָ וְעָרְכוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת
הַנִּתְחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפָּדֵר עַל־הָעֲצִים
אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וְעָרְכוּ בְּנֵי
אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנִּתְחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־
הַפָּדֵר עַל־הָעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־
הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּסְדְּרוּן בְּנֵי אֶהֱרֹן כֹּהֲנֵיָא יֵת אֲבִרְיָא יֵת
רִישָׁא וַיֵּת תִּרְבָּא עַל אֲעִיָּא דִּי עַל אֶשְׁתָּא דִּי עַל
מִדְבַּחַא: ט וְקִרְבּוּ וַיִּכְרְעוּ יְרִיחָן בְּמִים וְהִקְטִיר
הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַהּ עֲלֶהּ אִשָּׁה רִיח־נִיחֻחַ
לַיהוָה: וְקִרְבּוּ וַיִּכְרְעוּ יְרִיחָן בְּמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן
אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַהּ עֲלֶהּ אִשָּׁה רִיח־נִיחֻחַ לַיהוָה:
וְגוֹה וַיִּכְרְעוּהִי יִחְלַל בְּמִיָּא וַיִּסַּק כֹּהֲנָא יֵת כֹּלָּא
לְמִדְבַּחַא עֲלֵתָא קִרְבָּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קֳדָם יְיָ:
ס וְאִם־מִן־הֲצִיָּאן קִרְבָּנוּ מִן־הַפְּשָׁעִים אוֹ מִן
הָעֲוִים לְעֹלָה זָכַר תָּמִים יִקְרִיבוּנוּ: וְאִם־מִן־הֲצִיָּאן
קִרְבָּנוּ מִן־הַפְּשָׁעִים אוֹ מִן־הָעֲוִים לְעֹלָה זָכַר תָּמִים
יִקְרִיבוּנוּ: וְאִם מִן עֲנָא קִרְבָּנָה מִן אִמְרִיָּא אוֹ מִן
בְּנֵי עֲזִיָּא לְעֹלָתָא דְּכַר שְׁלִים יִקְרְבָנָה: יא וְשָׁחַט
אֹתוֹ עַל יֶדֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי
אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
יב וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶדֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ
בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
יג וַיִּכּוֹס יְתָהּ עַל צִדָּא דְּמִדְבַּחַא צְפוּנָא קֳדָם יְיָ
וַיִּזְרְקוּן בְּנֵי אֶהֱרֹן כֹּהֲנֵיָא יֵת דָּמָה עַל מִדְבַּחַא
סְחוּר סְחוּר: יד וַנִּתַּח אֹתוֹ לְנִתְחָיו וְאֶת־רֹאשׁוֹ
וְאֶת־פָּדֵרוֹ וְעֶרְךָ הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־הָעֲצִים אֲשֶׁר
עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וַנִּתַּח אֹתוֹ לְנִתְחָיו
וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־פָּדֵרוֹ וְעֶרְךָ הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־
הָעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּפְלַג
תָּהּ לְאִבְרוּהִי וַיֵּת רִישָׁהּ וַיֵּת תִּרְבָּהּ וַיִּסְדֵּר כֹּהֲנָא

א ויקרא אל־משה וידבר יהוה אליו מאהל
 מועד לאמר: ויקרא אל־משה וידבר יהוה אליו
 מאהל מועד לאמר: וקרא למשה ומליל יי עמה
 משפן זמנא למימר: כ דבר אל־בני ישראל
 ואמרת אל־הם אדם בִּי־יקריב מכם קרבן
 ליהוה מן־הבהמה מן־הבקר ומן־הצאן תקריבו
 את־קרבנכם: דבר אל־בני ישראל ואמרת אל־הם
 אדם בִּי־יקריב מכם קרבן ליהוה מן־הבהמה
 מן־הבקר ומן־הצאן תקריבו את־קרבנכם: מליל
 עס בני ישראל ותימר להון אגש ארי יקרב מנכון
 קרבנא קדם יי מן בעידא מן תורי ומן ענא
 תקריבו ית קרבנכון: ז אסעלה קרבנן מן־
 הבקר וזכר תמים יקריבנו אל־פֶתַח אהל מועד
 יקריב אתו לרצנו לפני יהוה: אסעלה קרבנן
 מן־הבקר וזכר תמים יקריבנו אל־פֶתַח אהל מועד
 יקריב אתו לרצנו לפני יהוה: אם עלתא קרבנא
 מן תורי דכר שלים יקרבנא לתרע משפן זמנא
 יקרב יתא לרענא לה קדם יי: ח וסמך ידו על
 ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו: וסמך ידו
 על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו: ויסמוך
 ידה על ריש עלתא ויתרעי לה לכפרא עלוהי:
 ט ושחט את־בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני
 אהרן הכהנים את־הדם וורקו את־הדם על־
 המזבח סביב אֶשֶׁר־פֶתַח אהל מועד: ושחט
 את־בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן
 הכהנים את־הדם וורקו את־הדם על־המזבח
 סביב אֶשֶׁר־פֶתַח אהל מועד: יכוס ית בר תורי
 קדם יי ויקרבנו בני אהרן כהנאי ית דמא ויורקו
 ית דמא על מדבחא סחור סחור די בתרע משפן
 זמנא: י והפשיט את־העלה ונתח אתה
 לנתחיה: והפשיט את־העלה ונתח אתה
 לנתחיה: וישלח ית עלתא ויפלג יתא לאבֶרֶהא:
 יג ונתנו בני אהרן הכהן אש על־המזבח וערכו

יִתְהוֹן עַל אֲעִיָּא דִּי עַל אֲשַׁמָּא דִּי עַל מִדְבָּחָא:
 י' וְהִקְרִיב וְהִפְרָעִים יִרְחֵץ בַּמִּים וְהִקְרִיב הִפְתָּן
 אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ עָלָה הוּא אִשָּׁה
 רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְהִקְרִיב וְהִפְרָעִים יִרְחֵץ בַּמִּים
 וְהִקְרִיב הִפְתָּן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ עָלָה
 הוּא אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְגֹאֵל וּבָרְעִיָּא יִחַלֵּל
 בְּמִיָּא וְיִקְרַב כִּהְנָא יֵת כָּלָא וְיִסַּק לְמִדְבָּחָא עֲלֵתָא
 הוּא קֶרְבֵּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קֳדָם יי: פ
 שׁו"י וְאִם מוֹיְהֵעוּף עָלָה קֶרְבֵּנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב
 מוֹיְהֵתִירִים אוֹ מוֹיְבְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת־קֶרְבֵּנוֹ: וְאִם
 מוֹיְהֵעוּף עָלָה קֶרְבֵּנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב מוֹיְהֵתִירִים
 אוֹ מוֹיְבְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת־קֶרְבֵּנוֹ: וְאִם מִן עוֹפָא עֲלֵתָא
 קֶרְבֵּנָה קֳדָם יי וְיִקְרַב מִן שְׁפִינִיָּא אוֹ מִן בְּנֵי
 יוֹנָה יֵת קֶרְבֵּנָה: יו וְהִקְרִיבוּ הִפְתָּן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
 וּמִלֵּק אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצָה דְמוֹ
 עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְהִקְרִיבוּ הִפְתָּן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
 וּמִלֵּק אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצָה דְמוֹ עַל
 קִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְיִקְרַבְנָה כִּהְנָא לְמִדְבָּחָא וְיִמְלוֹק יֵת
 רִישָׁה וְיִסַּק לְמִדְבָּחָא וְיִתְמַצִּי דְמָה עַל כֶּתֶל
 מִדְבָּחָא: יז וְהִסִּיר אֶת־מְרָאָתוֹ בְּנֻצָּתָהּ וְהִשְׁלִיד
 אֹתָהּ אֲצֵל הַמִּזְבֵּחַ כְּדָמָה אֶל־מְקוֹם הַדָּשָׁן:
 וְהִסִּיר אֶת־מְרָאָתוֹ בְּנֻצָּתָהּ וְהִשְׁלִיד אֹתָהּ אֲצֵל
 הַמִּזְבֵּחַ כְּדָמָה אֶל־מְקוֹם הַדָּשָׁן: וְעַדִּי יֵת זְפָקָה
 בְּאַכְלָה וְיִרְמִי יִתָּה לִסְטֵר מִדְבָּחָא קְדוּמָא לְאַתֵּר
 דְּמוֹשָׁדִין קִטְמָא: יח וְשִׁפֵּעַ אֹתוֹ בְּכַנְפֵּי־וֹ לֹא
 יִבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הִפְתָּן הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֵצִים
 אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ עָלָה הוּא אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ
 לַיהוָה: וְשִׁפֵּעַ אֹתוֹ בְּכַנְפֵּי־וֹ לֹא יִבְדִּיל וְהִקְטִיר
 אֹתוֹ הִפְתָּן הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ
 עָלָה הוּא אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְיִפְרַק יִתָּה
 בְּגִדְפוּהִי לֹא יִפְרֹשׁ וְיִסַּק יִתָּה כִּהְנָא לְמִדְבָּחָא עַל
 אֲעִיָּא דִּי עַל אֲשַׁמָּא עֲלֵתָא הוּא קֶרְבֵּן דְּמִתְקַבֵּל
 בְּרַעְוָא קֳדָם יי: ס א וְנִפְשׁ כִּי־תִקְרִיב קֶרְבֵּן
 מִנְחָה לַיהוָה סֹלֶת יִהְיֶה קֶרְבֵּנוֹ וְיִצַּק עָלֶיהָ

שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לִבְנָה: וְנִפְשׁ כִּי־תִקְרִיב קֶרְבֵּן
 מִנְחָה לַיהוָה סֹלֶת יִהְיֶה קֶרְבֵּנוֹ וְיִצַּק עָלֶיהָ שֶׁמֶן
 וְנָתַן עָלֶיהָ לִבְנָה: וְאִנֹּשׁ אֲרִי יִקְרַב קֶרְבֵּן מִנְחָתָא
 קֳדָם יי סֹלֶתָא יִהְיֶה קֶרְבֵּנָה וִירִיק עֲלָה מִשְׁחָא וְיִתֵּן
 עָלָה לִבְנָתָא: ז וְהִבִּיאָה אֶל־בְּנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים
 וְקִמִּין מִשֵּׁם מִלָּא קִמְצוּ מִסֻּלְתָּהּ וּמִשְׁמֶנָּה עַל
 כָּל־לִבְנָתָהּ וְהִקְטִיר הִפְתָּן אֶת־אֲזִיכָרְתָּהּ
 הַמִּזְבֵּחַ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְהִבִּיאָה
 אֶל־בְּנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים וְקִמִּין מִשֵּׁם מִלָּא קִמְצוּ
 מִסֻּלְתָּהּ וּמִשְׁמֶנָּה עַל כָּל־לִבְנָתָהּ וְהִקְטִיר הִפְתָּן
 אֶת־אֲזִיכָרְתָּהּ הַמִּזְבֵּחַ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:
 וְיִתְנָה לֹת בְּנֵי אֹהֶרֶן כִּהְנָא וְיִקְמִין מִתְּמֵן מְלִי
 קִמְצָה מִסֻּלְתָּהּ וּמִשְׁמֶנָּה עַל כָּל לִבְנָתָהּ וְיִסַּק
 כִּהְנָא יֵת אֲדָפְרָתָה לְמִדְבָּחָא קֶרְבֵּן דְּמִתְקַבֵּל
 בְּרַעְוָא קֳדָם יי: ח וְהִנּוּחֵת מוֹיְהֵמְנָחָה לְאַהֲרֹן
 וּלְבָנָיו קִדֵּשׁ קִדְּשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה: וְהִנּוּחֵת
 מוֹיְהֵמְנָחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קִדֵּשׁ קִדְּשִׁים מֵאִשֵּׁי
 יְהוָה: וְדָאֲשַׁתָּאֵר מִן מִנְחָתָא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוִהּ
 קִדֵּשׁ קִידְּשִׁין מִקֶּרְבָּנָא זי: ט וְכִי תִקְרַב קֶרְבֵּן
 מִנְחָה מֵאַפָּה תִּגּוֹר סֹלֶת חֲלוֹת מִצֵּת בְּלוּלָת
 בִּשְׁמֵן וְרִקְקִי מִצֵּת מִשְׁחִים בִּשְׁמֵן: וְכִי תִקְרַב
 קֶרְבֵּן מִנְחָה מֵאַפָּה תִּגּוֹר סֹלֶת חֲלוֹת מִצֵּת בְּלוּלָת
 בִּשְׁמֵן וְרִקְקִי מִצֵּת מִשְׁחִים בִּשְׁמֵן: וְאֲרִי תִקְרַב
 קֶרְבֵּן מִנְחָתָא מֵאַפָּה תִּנּוּרָא סֹלֶתָא גְרִיצָן פִּטְיָרִין
 דְּפִילָן בְּמִשַׁח וְאַסְפוּגִין פִּטְיָרִין דְּמִשְׁחִין
 בְּמִשַׁח: ס ה וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמִּחְבֵּת קֶרְבֵּנָה
 סֹלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן מִצָּה תִּהְיֶה: וְאִם־מִנְחָה
 עַל־הַמִּחְבֵּת קֶרְבֵּנָה סֹלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן מִצָּה
 תִּהְיֶה: וְאִם מִנְחָתָא עַל מִסְרֵתָא קֶרְבֵּנָה סֹלֶתָא
 דְּפִילָא בְּמִשַׁח פִּטְיָרִין תִּהְיֶה: וּפְתוּתָא אֹתָהּ פְתִים
 וְיִצַּקְתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הוּא: פְתוּתָא אֹתָהּ
 פְתִים וְיִצַּקְתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הוּא: בָּצַע יִתָּה
 בָּצוּעִין וְתִרִיק עֲלָה מִשְׁחָא מִנְחָתָא הִיא: ס
 שלשי וְאִם־מִנְחָת מִרְחֶשֶׁת קֶרְבֵּנָה סֹלֶת בִּשְׁמֵן

תַּעֲשֶׂה: וְאִם־מִנְחַת מִרְחֶשֶׁת קִרְבֶּנְךָ סֵלֶת בְּשֶׁמֶן תַּעֲשֶׂה: וְאִם מִנְחַת רִדְתָּא קִרְבֶּנְךָ סֵלֶתָא בְּמִשַׁח תִּתְעַבֵּד: ה' וְהִבֵּאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְהַגִּישָׁה אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְהִבֵּאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְהַגִּישָׁה אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְתִיתִי יָת מִנְחָתָא דִּי יִתְעַבֵּד מֵאֵלִין קֳדָם יי' וְיִקְרְבִינָה לְוֶת פְּהִנָּא וְיִקְרְבִנָה לְמִדְבָּחָא: ט' וְהָרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אֻזְפָּרְתָּהּ וְהַקְטִיר הַמִּזְבֵּחַהּ אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: וְהָרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אֻזְפָּרְתָּהּ וְהַקְטִיר הַמִּזְבֵּחַהּ אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: וִירִים פְּהִנָּא מִן מִנְחָתָא יָת אֲדָרְפָּתָה וְיִסַּק לְמִדְבָּחָא קִרְבֶּנְךָ דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קֳדָם יי': וְהַגִּילְתָּהּ מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים מֵאֲשֵׁי יְהוָה: וְהַגִּילְתָּהּ מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים מֵאֲשֵׁי יְהוָה: וְדָא שְׁתָּאָר מִן מִנְחָתָא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוְהִי קֹדֶשׁ קֳדָשִׁין מִקְרַבְנֵי דִי: י' כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֻמִּין פִּי כָל־שְׂאֵר וְכָל־דְּבִשׁ לֹא־תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לַיהוָה: כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֻמִּין פִּי כָל־שְׂאֵר וְכָל־דְּבִשׁ לֹא־תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לַיהוָה: כָּל מִנְחָתָא דִּי תִקְרְבוּן קֳדָם יי' לֹא תִתְעַבֵּד חֲמִיעַ אֲרִי כָל חֲמִיר וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִסְקֹון מִנָּה קִרְבָּנָא קֳדָם יי': י' קִרְבֶּנְךָ רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלֹו לָרִיחַ נִיחַח: קִרְבֶּנְךָ רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלֹו לָרִיחַ נִיחַח: קִרְבֶּנְךָ קֳדָמִי תִקְרְבוּן יִתְהוֹן קֳדָם יי' וְלִמְדְבָחָא לֹא תִסְקֹון לֹא־תִקְבֵּלָא בְּרַעְוָא: י' וְכָל־קִרְבֶּנְךָ מִנְחָתְךָ בְּמִלַּח תִּמְלַח וְלֹא תִשְׁבִּית מִלַּח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל־קִרְבֶּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח: וְכָל־קִרְבֶּנְךָ מִנְחָתְךָ בְּמִלַּח תִּמְלַח וְלֹא תִשְׁבִּית מִלַּח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל־קִרְבֶּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח:

וְכָל קִרְבֶּנְךָ מִנְחָתְךָ בְּמִלַּח תִּמְלַח וְלֹא תִבְשֵׁל מִלַּח קִיָּם אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל קִרְבֶּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח: ס' וְאִם־תִּקְרִיב מִנְחָת בִּכּוּרִים לַיהוָה אֲכִיב קִלּוֹי בָּאֵשׁ גֵּרֶשׁ בְּרִמָּל תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: וְאִם־תִּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיהוָה אֲכִיב קִלּוֹי בָּאֵשׁ גֵּרֶשׁ בְּרִמָּל תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: וְאִם תִּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִין קֳדָם יי' אֲכִיב קִלּוֹי בְּנוֹר פְּרוּכֶן רִכִּינֶן תִּקְרִיב יָת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: טו' וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשִׁמְתָּ עָלֶיהָ לְבִנָּה מִנְחָה הִוא: וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשִׁמְתָּ עָלֶיהָ לְבִנָּה מִנְחָה הִוא: וְתִתֵּן עָלֶיהָ מִשְׁחָא וְיִתְשׁוּי עָלֶיהָ לְבִנְתָּא מִנְחָתָא הִיא: טז' וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אֻזְפָּרְתָּהּ מִגֵּרְשָׁהּ וּמִשְׁמָנָהּ עַל כָּל־לְבָנֶיהָ אִשָּׁה לַיהוָה: וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אֻזְפָּרְתָּהּ מִגֵּרְשָׁהּ וּמִשְׁמָנָהּ עַל כָּל־לְבָנֶיהָ אִשָּׁה לַיהוָה: וְיִסַּק פְּהִנָּא יָת אֲדָרְפָּתָה מִגֵּרְסָהּ וּמִמִּשְׁחָהּ עַל כָּל לְבִנְתָּהּ קִרְבָּנָא קֳדָם יי': פ'

יב' י' וְאִם־זִבְחַ שְׁלָמִים קִרְבָּנָא אִם מִן־הַבֶּקֶר הִוא מִקְרִיב אִם־זִכֹּר אִם־נִקְבָּה תְּמִים יִקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם־זִבְחַ שְׁלָמִים קִרְבָּנָא אִם מִן הַבֶּקֶר הִוא מִקְרִיב אִם־זִכֹּר אִם־נִקְבָּה תְּמִים יִקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם נִכְסֵת קֳדָשִׁי קִרְבָּנָה אִם מִן תּוֹרֵי הִוא מִקְרִיב אִם דְּכַר אִם נְקֵבָא שְׁלִים יִקְרְבִינָה קֳדָם יי': ד' וְסִמְךָ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קִרְבָּנָו וּשְׁחָטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּזְרָקוּ בְּנִי אֹהֶלן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב: וְסִמְךָ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קִרְבָּנָו וּשְׁחָטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּזְרָקוּ בְּנִי אֹהֶלן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב: וְיִסְמוֹךְ יָדָהּ עַל רִישׁ קִרְבָּנָה וְיִכְסֶּסָהּ בְּתֵרַע מִשְׁפָּן זָמָנָא וְיִזְרָקוּן בְּנֵי אֹהֶלן פְּהִנָּיָא יָת דָּמָא עַל מִדְבָּחָא סְחֹור סְחֹור: ג' וְהִקְרִיב מִזְבֵּחַ הַשְּׁלָמִים אִשָּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֶלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְהִקְרִיב מִזְבֵּחַ הַשְּׁלָמִים אִשָּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֶלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־

הַקָּרֵב וְאֵת כָּל־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב: וַיִּקְרַב מִנְכַּסֶּת קוֹדֶשִׁיא קִרְבָּנָא קָדָם יי יֵת תַּרְבָּא דְחָפִי יֵת גִּזָּא וְיֵת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גִּזָּא: ד וְאֵת שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֵת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַבָּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְאֵת שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֵת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַבָּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְיֵת תַּרְמִין כְּלִין וְיֵת תַּרְבָּא דִּי עֲלֵהֶן דִּי עַל גִּסְסִיא וְיֵת חֲצָרָא דְעַל כְּבֻדָּא עַל כְּלִיתָא יְעֻדְנָה: ה וְהַקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנִי־אַהֲרֹן הַמִּזְבֵּחַ עַל־הַעֹלָה אֲשֶׁר עַל־הַעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְהַקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנִי־אַהֲרֹן הַמִּזְבֵּחַ עַל־הַעֹלָה אֲשֶׁר עַל־הַעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וַיִּסְקֹן יִתָּה בְּנִי אֶהְרֹן לְמַדְבַּחָא עַל עֹלָמָא דִּי עַל אַעֲזָא דִּי עַל אֲשֶׁתָא קִרְבֵּן דַּמְתַּקְבֵּל בְּרַעְוָא קָדָם יי: פ וְאִם־מִן־הֶעָאן קִרְבָּנֹו לְזֹבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אֹו נִקְבָּה תָמִים וְקִרְיָבֹו: וְאִם־מִן־הֶעָאן קִרְבָּנֹו לְזֹבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אֹו נִקְבָּה תָמִים וְקִרְיָבֹו: וְאִם מִן עֲנָא קִרְבָּנָה לְנִכְסֵת קוֹדֶשִׁיא קָדָם יי דְּכָר אֹו נִקְבָּא שְׁלִים יִקְרַבְנָה: ז אִם־כֶּשֶׁב הוּא־מִקְרִיב אֶת־קִרְבָּנֹו וְהַקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה: אִם־כֶּשֶׁב הוּא־מִקְרִיב אֶת־קִרְבָּנֹו וְהַקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה: אִם אִמֵּר הוּא מִקְרֵב יֵת קִרְבָּנָה וַיִּקְרַב יִתָּה קָדָם יי: ח וְסִמְךָ אֶת־יְדוֹ עַל־רֹאשׁ קִרְבָּנֹו וְשַׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן אֶת־דָּמֹו עַל־רֹאשׁ קִרְבָּנֹו וְשַׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וַיִּסְמוֹךְ יֵת יְדָה עַל רִישָׁה וַיִּכּוֹס יִתָּה קָדָם מִשְׁכַּן זִמְנָא וַיִּזְרְקוּן בְּנֵי אֹהֶרֶן יֵת דָּמָה עַל מַדְבַּחָא סְחֹר סְחֹר: ט וְהַקְרִיב מִמֶּנּוּ קִרְבָּנֹו אֲשֶׁר לַיהוָה אֶת־הַחֹלֵב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקָּרֵב וְאֵת כָּל־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב: וְהַקְרִיב מִמֶּנּוּ קִרְבָּנֹו אֲשֶׁר לַיהוָה אֶת־הַחֹלֵב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקָּרֵב וְאֵת כָּל־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב: וַיִּקְרַב מִנָּה קִרְבָּנָה קִרְבָּנֹו קָדָם יי יֵת תַּרְבָּא דְחָפִי יֵת גִּזָּא וְיֵת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גִּזָּא: טו וְאֵת שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֵת עַל־הַכֶּבֶד עַל־

הַקָּרֵב וְאֵת כָּל־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב: וְהַקְרִיב מִנָּה קִרְבָּנֹו קָדָם יי יֵת תַּרְבָּא דְחָפִי יֵת גִּזָּא וְיֵת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גִּזָּא: י וְאֵת שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֵת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַבָּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְאֵת שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֵת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַבָּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְיֵת תַּרְמִין כְּלִין וְיֵת תַּרְבָּא דִּי עֲלֵהֶן דִּי עַל גִּסְסִיא וְיֵת חֲצָרָא דְעַל כְּבֻדָּא עַל כְּלִיתָא יְעֻדְנָה: יא וְהַקְטִירוּ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לֶחֶם אֲשֶׁר לַיהוָה: וְהַקְטִירוּ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לֶחֶם אֲשֶׁר לַיהוָה: וַיִּסְקָנָה כְּהֵנָּא לְמַדְבַּחָא לֶחֶם קִרְבָּנָא קָדָם יי: פ י וְאִם־עֲזוֹ קִרְבָּנֹו וְהַקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם־עֲזוֹ קִרְבָּנֹו וְהַקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם מִן בְּנֵי עֲזִיא קִרְבָּנָה וַיִּקְרַבְנָה קָדָם יי: ז וְסִמְךָ אֶת־יְדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשַׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְסִמְךָ אֶת־יְדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשַׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וַיִּסְמוֹךְ יֵת יְדָה עַל רִישָׁה וַיִּכּוֹס יִתָּה קָדָם מִשְׁכַּן זִמְנָא וַיִּזְרְקוּן בְּנֵי אֹהֶרֶן יֵת דָּמָה עַל מַדְבַּחָא סְחֹר סְחֹר: ח וְהַקְרִיב מִמֶּנּוּ קִרְבָּנֹו אֲשֶׁר לַיהוָה אֶת־הַחֹלֵב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקָּרֵב וְאֵת כָּל־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב: וְהַקְרִיב מִמֶּנּוּ קִרְבָּנֹו אֲשֶׁר לַיהוָה אֶת־הַחֹלֵב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקָּרֵב וְאֵת כָּל־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב: וַיִּקְרַב מִנָּה קִרְבָּנָה קִרְבָּנֹו קָדָם יי יֵת תַּרְבָּא דְחָפִי יֵת גִּזָּא וְיֵת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גִּזָּא: טו וְאֵת שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֵב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֵת עַל־הַכֶּבֶד עַל־

הַכְּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֶב
 אֲשֶׁר עָלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֹת עַל־
 הַכֶּבֶד עַל־הַכְּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְזֵת תַּתִּין כֶּלֶן וְזֵת
 תִּרְבָּא דִּי עֲלִיתָן דִּי עַל גִּסְסִיא וְזֵת חֲצָרָא דִּי עַל
 כִּכְדָּא עַל כְּלִיתָא יַעֲדָנָה: ^{טו} וְהַקְטִירֶם הַכֹּהֵן
 הַמִּזְבֵּחַ לַחֵם אִשָּׁה לְרִיחַ נִיחֹחַ כְּלִי־חֹלֶב
 לַיהוָה: וְהַקְטִירֶם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לַחֵם אִשָּׁה
 לְרִיחַ נִיחֹחַ כְּלִי־חֹלֶב לַיהוָה: וְיִסְקָנוּן כֹּהֲנָא
 לַמִּדְבָּחָא לַחֵם קֹרְבָּנָא לֹא־מִשְׁחָא בְּרַעְוָא כֹּל
 תִּרְבָּא קֹדֶם יי: חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל
 מוֹשְׁבְּתֵיכֶם כְּלִי־חֹלֶב וְכֹל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ: חֲקַת
 עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מוֹשְׁבְּתֵיכֶם כְּלִי־חֹלֶב וְכֹל־
 דָּם לֹא תֹאכְלוּ: קִנִּים עֲלֵם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל
 מוֹתְבְּנִיכֶם כֹּל תִּרְבָּא וְכֹל דָּמָא לֹא תִיכְלוּ: פ
 חֲמִישִׁי א וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וַיְדַבֵּר
 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלִּיל יי עִם מֹשֶׁה
 לְמִימַר: בִּדְבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ
 בִּיתַחֲטָא בִּשְׁגָגָה מִכָּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא
 תַעֲשִׂינָה וְעָשָׂה מֵאֲחַת מֵהֵנָּה: דְּבַר אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ בִּיתַחֲטָא בִּשְׁגָגָה מִכָּל מִצְוֹת
 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָה וְעָשָׂה מֵאֲחַת מֵהֵנָּה:
 מַלִּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימַר אֲנִי יְחֹב בְּשָׁלוּ
 מִכָּל פְּקוּדֵי־אֱלֹהֵי דִּי לֹא כְשָׁרִין לֹא־תַעֲבָדָא וַיַּעֲבֹד
 מִן חַד מִנְהוֹן: ג אִם הַכֹּהֵן הַמֹּשִׁיחַ יַחֲטָא
 לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא
 פֶּר בִּזְבָּחַר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת: אִם הַכֹּהֵן
 הַמֹּשִׁיחַ יַחֲטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ
 אֲשֶׁר חָטָא פֶּר בִּזְבָּחַר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת: אִם
 כֹּהֲנָא רַבָּא יְחֹב לְחֹבֶת עָמָא וַיִּקְרַב עַל חֻבְתָּהּ
 דִּי חֹב תוֹר פֶּר תוֹרֵי שְׁלִים קֹדֶם יי לְחַטָּאתָא:
 וְהִבִּיא אֶת־הַפָּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי
 יְהוָה וְסָמָךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט
 אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה: וְהִבִּיא אֶת־הַפָּר אֶל־פֶּתַח
 אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמָךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ

הַפָּר וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּזְיֵי יֵת תוֹרָא
 לְתַרְע מִשְׁכַּן זִמְנָא לְקֹדֶם יי וְיִסְמֹךְ יֵת יְדָה עַל
 רִישׁ תוֹרָא וַיְכַסּוּ יֵת תוֹרָא קֹדֶם יי: ה וְלָקַח הַכֹּהֵן
 הַמֹּשִׁיחַ מִדָּם הַפָּר וְהִבִּיא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל
 מוֹעֵד: וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמֹּשִׁיחַ מִדָּם הַפָּר וְהִבִּיא
 אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּסַּב כֹּהֲנָא רַבָּא מִדָּמָא
 דְּתוֹרָא וַיַּעַל יְתָה לְמִשְׁכַּן זִמְנָא: ו וְכָבֵל הַכֹּהֵן
 אֶת־אֲצָבָעוֹ בְּדָם וְהִזָּה מִן־יְהִדִּים שְׁבַע פְּעָמִים
 לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פָּנָיו פָּרַכְתָּ הַקֹּדֶשׁ: וְכָבֵל הַכֹּהֵן
 אֶת־אֲצָבָעוֹ בְּדָם וְהִזָּה מִן־יְהִדִּים שְׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי
 יְהוָה אֶת־פָּנָיו פָּרַכְתָּ הַקֹּדֶשׁ: וַיִּטְבֹּל כֹּהֲנָא יֵת
 אֲצָבָעָה בְּדָמָא וַיִּזְיֵי מִן דָּמָא שְׁבַע זִמְנִין קֹדֶם יי
 קֹדֶם פָּרַכְתָּא דְּקוּדְשָׁא: ו וַנִּתֵּן הַכֹּהֵן מִן־יְהִדִּים
 עַל־קִרְנוֹת מִזְבֵּחַ קְמָרֹת הַסָּמִים לִפְנֵי יְהוָה
 אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת ו כֹּל־דָּם הַפָּר וְשָׁפַךְ
 אֶל־יְסוֹד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
 וַנִּתֵּן הַכֹּהֵן מִן־יְהִדִּים עַל־קִרְנוֹת מִזְבֵּחַ קְמָרֹת
 הַסָּמִים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת ו
 כֹּל־דָּם הַפָּר וְשָׁפַךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־
 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּתֵּן כֹּהֲנָא מִן דָּמָא עַל קִרְנֵת
 מִדְבָּחָא דְּקִטְוֹת בּוֹסְמִין לְקֹדֶם יי דִּי בְּמִשְׁכַּן
 זִמְנָא וְזֵת כֹּל דָּמָא דְּתוֹרָא יִשּׁוּד לִיסוּדָא דְּמִדְבָּחָא
 דְּעֻלְתָּא דִּי בְּתַרְע מִשְׁכַּן זִמְנָא: ח וְאֶת־כְּלִי־חֹלֶב
 פֶּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֹלֶב הַמִּכְסֶּה
 עַל־הַקָּרֶב וְאֵת כְּלִי־חֹלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֶב:
 וְאֶת־כְּלִי־חֹלֶב פֶּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֹלֶב
 הַמִּכְסֶּה עַל־הַקָּרֶב וְאֵת כְּלִי־חֹלֶב אֲשֶׁר עַל־
 הַקָּרֶב: וְזֵת כֹּל תִּרְבָּא דְּחַטָּאתָא יִפְרֹשׁ מִנָּה
 יֵת תִּרְבָּא דְּחַפִּי עַל גִּזָּא וְזֵת כֹּל תִּרְבָּא דִּי עַל גִּזָּא:
 ט וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עָלֵהֶן
 אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֹת עַל־הַכֶּבֶד עַל־
 הַכְּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֶב
 אֲשֶׁר עָלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרֹת עַל־
 הַכֶּבֶד עַל־הַכְּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְזֵת תַּתִּין כֶּלֶן וְזֵת

יִדְּיָהֶם עַל־רֹאשׁ הַפֶּה לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־
הַפֶּה לִפְנֵי יְהוָה: וְסִמְכוּ וְקָנִי הַעֲדָה אֶת־יְדֵיהֶם
עַל־רֹאשׁ הַפֶּה לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־הַפֶּה לִפְנֵי
יְהוָה: וַיִּסְמְכוּ סָבִי כְנֻשָּׁתָא יֵת יְדֵיהוֹן עַל רִישׁ
תוֹרָא גָדָם יי וַיִּכְּסוּ יֵת תוֹרָא גָדָם יי: טו וַהֲבִיֵּא
הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד:
וַהֲבִיֵּא הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד:
וַיַּעַל כֹּהֵנָא רַבָּא מִן דְּמָא דְּתוֹרָא לְמַשְׁכֵּן זְמָנָא:
יז וְכָל הַכֹּהֵן אֲצַבְּעוּ מִן־יְהִידִים וְהוּא שָׁבַע
פַּעֲמִים לִפְנֵי יְהוָה אֵת פְּנֵי הַפָּרֹכֶת: וְכָל הַכֹּהֵן
אֲצַבְּעוּ מִן־יְהִידִים וְהוּא שָׁבַע פַּעֲמִים לִפְנֵי יְהוָה אֵת
פְּנֵי הַפָּרֹכֶת: וַיִּטְבֹּל כֹּהֵנָא אֲצַבְּעָה מִן דְּמָא וַיְדִי
שָׁבַע זְמַנִּין גָּדָם יי (יֵת) גָּדָם פֶּרֶכְתָּא: יח וּמִן־
הַדָּם יֵתן | עַל־קֶרְנֵת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל־יִסּוּד
הַמִּזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וּמִן־הַדָּם
יֵתן | עַל־קֶרְנֵת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר
בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל־יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ
הָעֹלָה אֲשֶׁר־פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וּמִן דְּמָא יֵתן עַל
קֶרְנֵת מִדְּבָחָא דִּי גָדָם יי דִּי בְּמַשְׁכֵּן זְמָנָא וְיֵת כָּל
דְּמָא יִשּׁוּד לִיִּסּוּדָא דְּמִדְּבָחָא דְּעֹלָתָא דִּי בִּתְרַע
מַשְׁכֵּן זְמָנָא: יט וְאֵת כָּל־חֲלָבֹו יָרִים מִמֶּנּוּ
וְהַקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְאֵת כָּל־חֲלָבֹו יָרִים מִמֶּנּוּ
וְהַקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְיֵת כָּל תְּרֵבָה יִפְרֹשׁ מִנָּה וַיִּסַּק
לְמִדְּבָחָא: כ וְעֵשָׂה לֶפֶר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לֶפֶר
הַחֲטָאת כֵּן יַעֲשֶׂה־לָּו וְכַפֵּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח
לָהֶם: וְעֵשָׂה לֶפֶר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לֶפֶר הַחֲטָאת כֵּן
יַעֲשֶׂה־לָּו וְכַפֵּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: וַיַּעֲבֹד
לְתוֹרָא כְּמָא דִּי עָבַד לְתוֹרָא דְּחֻשָּׁתָא כֵּן יַעֲבֹד
לָהּ וַיִּכְפֹּר עֲלֵיהוֹן כֹּהֵנָא וַיִּשְׁתַּבֵּךְ לְהוֹן:
כא וְהוֹצִיא אֶת־הַפֶּה אֶל־מַחוּץ לְמַחֲנֶה וְשָׂרָף
אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרָף אֵת הַפֶּה הָרִאשׁוֹן חֲטָאת
הַקֹּהֶל הוּא: וְהוֹצִיא אֶת־הַפֶּה אֶל־מַחוּץ לְמַחֲנֶה
וְשָׂרָף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרָף אֵת הַפֶּה הָרִאשׁוֹן חֲטָאת

תְּרֵבָה דִּי עֲלִיהוֹן דִּי עַל גִּסְסִיָּא וְיֵת חֲצָרָא דְּעַל
כִּבְדָּא עַל כְּלִיתָא יַעֲדִנָּה: כ בַּאֲשֶׁר יוֹרֵם מִשּׁוֹר
זָבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן עַל מִזְבֵּחַ
הָעֹלָה: כַּאֲשֶׁר יוֹרֵם מִשּׁוֹר זָבַח הַשְּׁלָמִים
וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלָה: כָּמָא דִּי
מִתְפָּרֵשׁ מִתּוֹר נִכְסֵת קוּדְשִׁיָּא וַיִּסְקִנּוּן כֹּהֵנָא עַל
מִדְּבָחָא דְּעֹלָתָא: יא וְאֶת־עוֹר הַפֶּה וְאֶת־כָּל־
בָּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כַּרְעֵיו וְקִרְבּוֹ וּפְרָשׁוֹ:
וְאֶת־עוֹר הַפֶּה וְאֶת־כָּל־בָּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־
כַּרְעֵיו וְקִרְבּוֹ וּפְרָשׁוֹ: וְיֵת מִשּׁוֹר תוֹרָא וְיֵת כָּל
בִּסְרָה עַל רִישָׁה וְעַל כַּרְעוֹהִי וְגוֹה וְאֶכְלָה:
יב וְהוֹצִיא אֶת־כָּל־הַפֶּה אֶל־מַחוּץ לְמַחֲנֶה אֶל־
מְקוֹם טְהוֹר אֶל־שֹׁפַךְ הַדָּשָׁן וְשָׂרָף אֹתוֹ עַל־
עֵצִים כַּאֲשֶׁר עַל־שֹׁפַךְ הַדָּשָׁן יִשְׂרָאֵל: וְהוֹצִיא
אֶת־כָּל־הַפֶּה אֶל־מַחוּץ לְמַחֲנֶה אֶל־מְקוֹם טְהוֹר
אֶל־שֹׁפַךְ הַדָּשָׁן וְשָׂרָף אֹתוֹ עַל־עֵצִים כַּאֲשֶׁר עַל־
שֹׁפַךְ הַדָּשָׁן יִשְׂרָאֵל: וַיִּפֹּק יֵת כָּל תוֹרָא מִבְּרָא
לְמִשְׁרִיתָא לְאַתֵּר דְּכִי לְאַתֵּר בֵּית מִישַׁד קִטְמָא
וַיִּקֵּיד יֵתָה עַל אַעֲזָא בְּאַשְׁתָּא עַל אֶתֵּר בֵּית מִישַׁד
קִטְמָא יִתּוֹקֵד: פ י וְאֵם כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ
וְנִעְלָם דְּכָר מַעֲיָנִי הַקֹּהֶל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל־
מַצּוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשִׂינָהּ וְאַשְׁמוּ: וְאֵם
כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנִעְלָם דְּכָר מַעֲיָנִי הַקֹּהֶל
וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל־מַצּוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשִׂינָהּ
וְאַשְׁמוּ: וְאֵם כָּל כְּנֻשָּׁתָא דְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּלּוּן וַיְהִי
כְּכַסָּא פִתְגָמָא מַעֲיָנִי קֹהֶלָא וַיַּעֲבֹדוּן חַד מִכָּל
פְּקוּדֵיָא דִּי לֹא כְּשָׂרִין לְאַתְעֵבְדָא וַיַּחֲבֹּבּוּ:
יג וְנוֹדַעַה הַחֲטָאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ וְהַקְרִיבוּ
הַקֹּהֶל פֶּר בֶּן־בְּקָר לְחֲטָאת וְהִבְיִאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי
אֹהֶל מוֹעֵד: וְנוֹדַעַה הַחֲטָאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ
וְהַקְרִיבוּ הַקֹּהֶל פֶּר בֶּן־בְּקָר לְחֲטָאת וְהִבְיִאוּ אֹתוֹ
לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד: וְתִתִּידַע חֻבְרָתָא דִּי חֲבִי עֲלָהּ
וַיַּקְרִיבוּן קֹהֶלָא תוֹר בֶּר תוֹרִי לְחֻשָּׁתָא וַיִּיתֵן יֵתָה
לְגָדָם מַשְׁכֵּן זְמָנָא: טו וְסִמְכוּ וְקָנִי הַעֲדָה אֶת־

הקהל הוא: ויפק ית תורא למבא למשריתא ואוקיד יתה כמא די אוקיד ית תורא קרמא חטאת קהלא הוא: כב אשר נשיא יחמא ועשה אחת מפלמעות יהוה אלהיו אשר לא תעשינה בשנגה ואשם: אשר נשיא יחמא ועשה אחת מפלמעות יהוה אלהיו אשר לא תעשינה בשנגה ואשם: אם רבא יחוב ויעבד חד מפל פקודיא דיי אלהה די לא כשרין לאתעבדא בשלו ויחוב: פ כג אוהודע אליו חטאתו אשר חמא בה והביא את-קרבתו שער עזים וזכר תמים: אוהודע אליו חטאתו אשר חמא בה והביא את-קרבתו שער עזים וזכר תמים: או אתידע לה חובתה די חב בה וייתי ית קרבתה צפיר בר עזין דכר שלים: כו וסמך ידו על ראש השער ושחט אתו במקום אשר-ישחט את-העלה לפני יהוה חטאת הוא: וסמך ידו על-ראש השער ושחט אתו במקום אשר-ישחט את-העלה לפני יהוה חטאת הוא: ויסמוך ידה על רישא דצפירא ויכוס יתה באתר דייכס ית עלתא לקדם יי חטאתא הוא: כז ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על-קרנת מזבח העלה ואת-דמו ישפך אל-יסוד המזבח: ויסב כהנא מדבחה פחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מוחטאתו ונסלח לו: ואת-כל חלבו וקטיר המזבחה פחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מוחטאתו ונסלח לו: וית כל תרבה יסק למדבחה כתרב נכסת קודשיא ויכפר עלוהי כהנא מחובתה וישתבק לה: פ

שיי כו ואם-נפש אחת תחמא בשנגה מעם

הארץ פעשתה אחת ממוצות יהוה אשר לא-תעשינה ואשם: ואם-נפש אחת תחמא בשנגה מעם הארץ פעשתה אחת ממוצות יהוה אשר לא-תעשינה ואשם: ואם אנש חד יחוב בשלו מעמא דארעא כמעבדה חד מפקודיא דיי די לא כשרין לאתעבדא ויחוב: כח או הודע אליו חטאתו אשר חמא והביא קרבנו שער עזים תמימה נקבה על-חטאתו אשר חמא: או הודע אליו חטאתו אשר חמא והביא קרבנו שער עזים תמימה נקבה על-חטאתו אשר חמא: או אתידע לה חובתה די חב וייתי קרבתה צפיר עזין שלמא נקובתא על חובתה די חב: כט וסמך את-ידו על ראש החטאת ושחט את-החטאת במקום העלה: וסמך את-ידו על ראש החטאת ושחט את-החטאת במקום העלה: ויסמוך ית ידה על ריש חטאתא ויכוס ית חטאתא באתר דעלתא: ל ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על-קרנת מזבח העלה ואת-כל דמה ישפך אל-יסוד המזבח: ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על-קרנת מזבח העלה ואת-כל דמה ישפך אל-יסוד המזבח: ויסב כהנא מדמה באצבעה ויתן על קרנת מדבחה דעלתא וית כל דמה ישוד ליסודא דמדבחה: לא ואת-כל-חלבה יסיר כאשר הוסר חלב מעל זבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה לריח ניחח ליהוה וכפר עליו הכהן ונסלח לו: ואת-כל חלבה יסיר כאשר הוסר חלב מעל זבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה לריח ניחח ליהוה וכפר עליו הכהן ונסלח לו: וית כל תרבה יעדי כמא די מתעדא תרב מעל נכסת קודשיא ויסק כהנא למדבחה לאתקבלא ברעוא קדם יי ויכפר עלוהי כהנא וישתבק לה: פ כג ואם-כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה: ואם-כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה: ואם אמר

יִיתִי קִרְבָּנָה לַחֲטָאתָא נִקְבָּא שְׁלֵמָתָא יִיתָנָה:
 וּסְמִיךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֲטָאת וְשָׁחַט
 אֹתָהּ לַחֲטָאת בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִשָּׁחַט אֶת־הָעֵלָה:
 וּסְמִיךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֲטָאת וְשָׁחַט אֹתָהּ
 לַחֲטָאת בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִשָּׁחַט אֶת־הָעֵלָה: וְיִסְמוֹךְ
 יָת יְדָה עַל גִּישָׁא דַחֲטָאתָא וְיַפּוֹס יָתָה לַחֲטָאתָא
 בְּאַתְרָא דִּי יַפּוֹס יָת עֲלָתָא: ה' וּלְקַח הַכֹּהֵן מִדָּם
 הַחֲטָאת בְּאֶצְבָּעוֹ וַיָּתֵן עַל־קֶרְנֹת מִזִּבְחַ הָעֹלָה
 וְאֶת־כָּל־דָּמָה יִשְׁפֹּךְ אֶל־יִסּוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וּלְקַח
 הַכֹּהֵן מִדָּם הַחֲטָאת בְּאֶצְבָּעוֹ וַיָּתֵן עַל־קֶרְנֹת
 מִזִּבְחַ הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָה יִשְׁפֹּךְ אֶל־יִסּוֹד
 הַמִּזְבֵּחַ: וְיִסֵּב כֹּהֵנָא מִדָּבָחָא דַעֲלָתָא וְיֵת כָּל דָּמָה
 וְיִתֵּן עַל קֶרְנֹת מִדָּבָחָא דַעֲלָתָא וְיֵת כָּל דָּמָה
 יִשׁוּד לִיסוּדָא דַּמִּדְבָּחָא: ה' וְאֶת־כָּל־חִלְבֵּהּ יִסִּיר
 בְּאֶשֶׁר יוֹסֵר חִלֵּב הַכֹּשֶׁשׁ מִזִּבְחַ הַשְּׁלָמִים
 וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם הַמִּזְבֵּחַ עַל אֲשֵׁי יְהוָה
 וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא
 וְנִסְלַח לוֹ: וְאֶת־כָּל־חִלְבֵּהּ יִסִּיר בְּאֶשֶׁר יוֹסֵר חִלֵּב
 הַכֹּשֶׁשׁ מִזִּבְחַ הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם
 הַמִּזְבֵּחַ עַל אֲשֵׁי יְהוָה וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־
 חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: וְיֵת כָּל תְּרֻבָּה יַעֲדִי
 כָּמָא דִּי מִתְעַדָּא תְּרֻב אֲמָרָא מִנְכֶּסֶת קוּדְשִׁיא
 וְיִסַּק כֹּהֵנָא יִתְהוֹן לַמִּדְבָּחָא עַל קִרְבָּנָא דִּי
 וּיְכַפֵּר עֲלוּהִי כֹהֵנָא עַל חֻבְתָּהּ דִּי חֵב וְיִשְׁתַּבֵּק
 לָהּ: פ א וַנִּפֹּשׁ בִּי־תַחֲטָא וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים
 וְהוּא עֹד אִם רָאָה אִם יָדַע אִם־לֹא יָגִיד וְנִשְׁאָר
 עֲוֹנוֹ: וַנִּפֹּשׁ בִּי־תַחֲטָא וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֹד
 אִם רָאָה אִם יָדַע אִם־לֹא יָגִיד וְנִשְׁאָר עֲוֹנוֹ: וַאֲנִשׁ
 אָרִי יַחֲבֹב וְיִשְׁמַע קֹל מוֹמִי וְהוּא סֶהִיד אִם חָזָא
 אִם יָדַע אִם לֹא יָחִיו וּיְקַבֵּל חֻבָּה: ב אִם נִפֹּשׁ
 אֲשֶׁר תִּגְעֹ בְּכָל־דִּבְרֵי טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חֵיהּ
 טָמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טָמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת
 שָׂרִץ טָמֵא וְנִעְלָם מִפְּנֵי וְהוּא טָמֵא וְאֲשָׁם: אִם
 נִפֹּשׁ אֲשֶׁר תִּגְעֹ בְּכָל־דִּבְרֵי טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חֵיהּ

טָמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טָמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שָׂרִץ
 טָמֵא וְנִעְלָם מִפְּנֵי וְהוּא טָמֵא וְאֲשָׁם: אִם אֲנִשׁ דִּי
 יִקְרֹב בְּכָל מִדְּעָם מְסָאָב אוֹ בְּנִבְלַת חֵיהּ
 מְסָאָב אוֹ בְּנִבְלַת בְּעִירָא מְסָאָב אוֹ בְּנִבְלַת
 רַחֲשָׂא מְסָאָב וְיִהִי מְכַסָּא מִנָּה וְהוּא מְסָאָב וְחֵב:
 ג אִם כִּי יִנְעַל בְּטָמֵאת אֲדָם לְכָל טָמֵאתוֹ אֲשֶׁר
 יִטָּמָא בָּהּ וְנִעְלָם מִפְּנֵי וְהוּא יָדַע וְאֲשָׁם: אִם
 כִּי יִנְעַל בְּטָמֵאת אֲדָם לְכָל טָמֵאתוֹ אֲשֶׁר יִטָּמָא
 בָּהּ וְנִעְלָם מִפְּנֵי וְהוּא יָדַע וְאֲשָׁם: אִם אָרִי יִקְרֹב
 בְּסוֹאֲבַת אִנְשָׂא לְכָל סוֹבְתָהּ דִּי יִסְתַּאֵב בָּהּ וְיִהִי
 מְכַסָּא מִנָּה וְהוּא יָדַע וְחֵב: ד אִם נִפֹּשׁ כִּי תִשְׁבַּעַ
 לְכַטָּא בְּשִׁפְתָּיִם לְהִרְעֹ אִם לְהִיטִיב לְכָל אֲשֶׁר
 יִכְטָא הָאָדָם בְּשִׁבְעָה וְנִעְלָם מִפְּנֵי וְהוּא יָדַע
 וְאֲשָׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה: אִם נִפֹּשׁ כִּי תִשְׁבַּעַ לְכַטָּא
 בְּשִׁפְתָּיִם לְהִרְעֹ אִם לְהִיטִיב לְכָל אֲשֶׁר יִכְטָא
 הָאָדָם בְּשִׁבְעָה וְנִעְלָם מִפְּנֵי וְהוּא יָדַע וְאֲשָׁם
 לְאַחַת מֵאֵלֶּה: אִם אֲנִשׁ אָרִי יִקְרֹב לְפָרִישָׁא בְּסַפֵּן
 לְאַבְרָשָׂא אוֹ לְאוֹטְבָא לְכָל דִּי יִפְרֹשׁ אִנְשָׂא
 בְּקִיּוּם וְיִהִי מְכַסָּא מִנָּה וְהוּא יָדַע וְחֵב לְחָדָא
 מֵאֵלִין: ה וְהִיָּה כִּי־יֵאֱשָׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה
 וְהִתְוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ: וְהִיָּה כִּי־יֵאֱשָׁם
 לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ: וְיִהִי
 אָרִי יַחֲבֹב לְחָדָא מֵאֵלִין וְיִוְדִי דִּי חֵב עֲלָהּ:
 וְהִכְבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לִיהוָה עַל חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר
 חָטָא נִקְבָּה מִן־הַצֵּאן בְּשִׁבְעָה אוֹ־שְׁעִירַת עֲזִים
 לַחֲטָאת וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחֲטָאתוֹ: וְהִכְבִּיא
 אֶת־אֲשָׁמוֹ לִיהוָה עַל חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נִקְבָּה
 מִן־הַצֵּאן בְּשִׁבְעָה אוֹ־שְׁעִירַת עֲזִים לַחֲטָאת וְכִפֹּר
 עָלָיו הַכֹּהֵן מִחֲטָאתוֹ: וְיִיתִי יָת אֲשָׁמָה קָדָם יְיָ עַל
 חֻבְתָּהּ דִּי חֵב נִקְבָּתָא מִן עֲנָא אֲמִרְתָּא אוֹ
 צִפְרִית עֲזִין לַחֲטָאתָא וּיְכַפֵּר עֲלוּהִי כֹהֵנָא
 מִחֻבְתָּהּ: וְאִם־לֹא תִגִּיעַ יָדוֹ דִּי שֶׁה' וְהִכְבִּיא
 אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ־שְׁנֵי
 בְּגִיּוֹנָה לִיהוָה אֶחָד לַחֲטָאת וְאֶחָד לְעֵלָה:

וְאִם-לֹא תִגַּע יְדוֹ דִּי שָׁהּ וְהִבִּיא אֶת-אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ-לִשְׁנֵי בְּגִיּוֹנָה לַיהוָה אַחֵד לַחֲטָאתָא וְאַחֵד לַעֲלָה: וְאִם לֹא תִמָּסִי יְדָה כְּמִסַּת שִׁיתָא וְיִיתִי יָת חוֹבָתָהּ דִּי חָב תַּרְיָן שְׁפָנִינִין אוֹ תַרְיָן בְּגִי יוֹנָה קָדָם יְיָ חַד לַחֲטָאתָא וְחַד לַעֲלָתָא: ה' וְהִבִּיא אִתָּם אֶל-הַכֹּהֵן וְהַקָּרִיב אֶת-אֲשֶׁר לַחֲטָאתָא רִאשׁוֹנָה וּמִלֵּק אֶת-רִאשׁוֹ מִמּוֹל עֶרְפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל: וְהִבִּיא אִתָּם אֶל-הַכֹּהֵן וְהַקָּרִיב אֶת-אֲשֶׁר לַחֲטָאתָא רִאשׁוֹנָה וּמִלֵּק אֶת-רִאשׁוֹ מִמּוֹל עֶרְפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל: וְיִיתִי יְתָהוּן לָוֶה פִּהֲנָא וְיִקְרַב יָת דִּי לַחֲטָאתָא קֳדָמִיתָא וְיִמְלֹק יָת רִישָׁהּ מִלֵּקֶבֶל קֳדָלָה וְלֹא יִפְרֹשׁ: ט' וְהָיָה מִדָּם הַחֲטָאתָא עַל-קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנֶּשֶׁאֶר בָּדָם יִמָּצֵה אֶל-יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חֲטָאתָא הוּא: וְהָיָה מִדָּם הַחֲטָאתָא עַל-קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנֶּשֶׁאֶר בָּדָם יִמָּצֵה אֶל-יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חֲטָאתָא הוּא: וְיָדֵי מִדָּמָא דַּחֲטָאתָא עַל כֹּתֵל מִדְּבָחָא וְדִאֲשְׁתָּאֵר בְּדָמָא יִתְמָצִי לִיסוּדָא דְּמִדְּבָחָא חֲטָאתָא הוּא: י' וְאֵת-הַשְּׁנֵי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכֹפֶר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחֲטָאתוֹ אֲשֶׁר-חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: וְאֵת-הַשְּׁנֵי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכֹפֶר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחֲטָאתוֹ אֲשֶׁר-חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: וְיָת תַּנְיָנָא יַעֲבֹד עֲלֵתָא כְּדִתְזִי וְיִכְפֹּר עֲלוּהִי פִּהֲנָא מְחוֹבָתָהּ דִּי חָב וְיִשְׁתַּבַּק לָהּ: ס

שְׁבִיעִי י' וְאִם-לֹא תִשְׁוִי יְדוֹ לְשְׁתֵּי תָרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְּגִיּוֹנָה וְהִבִּיא אֶת-קֶרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאָפָה סֵלֶת לַחֲטָאתָא לֹא-יִשִּׁים עָלֶיהָ שָׁמֶן וְלֹא-יִתֵּן עָלֶיהָ לְבָנָה כִּי חֲטָאתָא הוּא: וְאִם-לֹא תִשְׁוִי יְדוֹ לְשְׁתֵּי תָרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְּגִיּוֹנָה וְהִבִּיא אֶת-קֶרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאָפָה סֵלֶת לַחֲטָאתָא לֹא-יִשִּׁים עָלֶיהָ שָׁמֶן וְלֹא-יִתֵּן עָלֶיהָ לְבָנָה כִּי חֲטָאתָא הוּא: וְאִם לֹא תִדְבֹק יְדָה לְתַרְיָן שְׁפָנִינִין אוֹ לְתַרְיָן בְּגִי יוֹנָה וְיִיתִי יָת קֶרְבָּנָהּ דִּי חָב חַד מִן עֶסְרָא כְּתֹלַת סָאִין סֵלֶתָא לַחֲטָאתָא לֹא

יִשְׁוִי עֲלָה מִשְׁחָא וְלֹא יִתֵּן עֲלָה לְבִנְתָּא אַרְי חֲטָאתָא הִיא: י' וְהִבִּיאָהּ אֶל-הַכֹּהֵן וְקָמִין הַכֹּהֵן | מִמְּנָה מְלֹא קִמְצוֹ אֶת-אֲזִכְרֹתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ עַל אֲשֵׁי יְהוָה חֲטָאתָא הוּא: וְהִבִּיאָהּ אֶל-הַכֹּהֵן וְקָמִין הַכֹּהֵן | מִמְּנָה מְלֹא קִמְצוֹ אֶת-אֲזִכְרֹתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ עַל אֲשֵׁי יְהוָה חֲטָאתָא הוּא: וְיִיתָנָה לָוֶה פִּהֲנָא וְיִקְמוֹץ פִּהֲנָא מִנָּה מְלֵי קִמְצָה יָת אֲדָרְפָתָה וְיִסַּק לְמִדְּבָחָא עַל קֶרְבָּנָא דִּי חֲטָאתָא הִיא: י' וְכֹפֶר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל-חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר-חָטָא מֵאֲחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיָה לָוֶה פִּהֲנָא כַּמִּנְחָה: וְכֹפֶר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל-חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר-חָטָא מֵאֲחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיָה לָוֶה פִּהֲנָא כַּמִּנְחָה: וְיִכְפֹּר עֲלוּהִי פִּהֲנָא עַל חוֹבָתָהּ דִּי חָב מִדְּבָחָא מֵאֲלִין וְיִשְׁתַּבַּק לָהּ וְתִהְיִי לְכִהֲנָא כַּמִּנְחָתָא: ס' י' וְיִדְבֹּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וְיִדְבֹּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימֶר: ט' גִּפְשׁ כִּי-תִמְעַל מֵעַל וְחֲטָאֵהּ בְּשִׁנְגָּה מִקְדָּשִׁי יְהוָה וְהִבִּיא אֶת-אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֵיל תָּמִים מִן-הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף-שֶׁקֶלִים בְּשֶׁקֶל-הַקֹּדֶשׁ לְאַשָּׁם: גִּפְשׁ כִּי תִמְעַל מֵעַל וְחֲטָאֵהּ בְּשִׁנְגָּה מִקְדָּשִׁי יְהוָה וְהִבִּיא אֶת-אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֵיל תָּמִים מִן-הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף-שֶׁקֶלִים בְּשֶׁקֶל-הַקֹּדֶשׁ לְאַשָּׁם: אָנֹכִי אַרְי יִשְׁקֹר שֶׁקֶר וְיִחָוֵב בְּשָׁלוֹ מִקּוֹדֶשִׁי דִּי וְיִיתִי יָת אֲשָׁמָה קָדָם יְיָ דְּכֹר שְׁלִים מִן עֲנָא בְּפִרְסָנָה כֶּסֶף סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוֹדֶשָׁא לְאַשְׁמָא: ט' וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן-חֲקֹדֶשׁ יִשְׁלֵם וְאֵת-חֲמִישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְיָתֵן אוֹתוֹ לָכֹהֵן וְהַכֹּהֵן יִכְפֹּר עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשָׁם וְנִסְלַח לוֹ: וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן-חֲקֹדֶשׁ יִשְׁלֵם וְאֵת-חֲמִישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְיָתֵן אוֹתוֹ לָכֹהֵן וְהַכֹּהֵן יִכְפֹּר עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשָׁם וְנִסְלַח לוֹ: וְיָת דִּי חָב מִן קוֹדֶשָׁא יִשְׁלֵם וְיָת חֲמִשָּׁה יוֹסֵף עֲלוּהִי וְיָתֵן יְתָה לְכִהֲנָא וְכִהֲנָא יִכְפֹּר עֲלוּהִי בְּדָכְרָא דְּאַשְׁמָא וְיִשְׁתַּבַּק לָהּ: פ' י' וְאִם-גִּפְשׁ כִּי תִחָטָא וְעִשְׂתָּהּ

בְּהִנֵּה: או אֲשַׁכַּח אֲבֻדָּתָא וְיִכְדָּב בִּהּ וְאֲשַׁתְּבַּע עַל שְׁקָרָא עַל חֲדָא מִכָּל דִּי יַעֲבֹד אִנְשָׁא לְמִיחֵב בְּהִין: כֵּן וְהִיָּה כִּי־יִחַטָּא וְאִשָּׁם וְהָשִׁיב אֶת־הַגּוֹלָה אֲשֶׁר גָּזַל או אֶת־הָעֵשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׂק או אֶת־הַפְּקֹדֹן אֲשֶׁר הִפְקֹד אֹתוֹ או אֶת־הָאֲבֵרָה אֲשֶׁר מָצָא: וְהִיָּה כִּי־יִחַטָּא וְאִשָּׁם וְהָשִׁיב אֶת־הַגּוֹלָה אֲשֶׁר גָּזַל או אֶת־הָעֵשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׂק או אֶת־הַפְּקֹדֹן אֲשֶׁר הִפְקֹד אֹתוֹ או אֶת־הָאֲבֵרָה אֲשֶׁר מָצָא: וְהִי אֲרִי יַחֲטִי וְיִחֻב וְיִתֵּב יֵת גּוֹזֵל דִּי גִזְלָא או יֵת עֲשָׂקָא דִּי עֲשָׂק או יֵת פְּקֻדָּנָא דִּי אֶתְפְּקֹד לְנִתָּה או יֵת אֲבֻדָּתָא דִּי אֲשַׁכַּח:

מִפְטוּר כֹּד או מִכָּל אֲשֶׁר־יִשְׁבַּע עָלָיו לְשֹׁקֵר וְשֹׁלֵם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמְשָׁתָיו יִסֹּף עָלָיו לְאִשֶּׁר הוּא לוֹ יִתְּנֵנוּ בְּיוֹם אֲשַׁמְתּוֹ: או מִכָּל אֲשֶׁר־יִשְׁבַּע עָלָיו לְשֹׁקֵר וְשֹׁלֵם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמְשָׁתָיו יִסֹּף עָלָיו לְאִשֶּׁר הוּא לוֹ יִתְּנֵנוּ בְּיוֹם אֲשַׁמְתּוֹ: או מִכָּל דִּי יִשְׁתַּבַּע עֲלוּהִי לְשֹׁקֵרָא וְיִשְׁלֹם יִתָּה בְּרִישָׁה וְחִמְשָׁה יוֹסֵף עֲלוּהִי לְדִי הוּא דִּילָהּ יִתְּנָהּ בְּיוֹמָא דְחֻבְתָּהּ: כֵּן וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאֵן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֶל־הַכֹּהֵן: וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאֵן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֶל־הַכֹּהֵן: וְיֵת אֲשָׁמָה יִתִּי לְקֹדֶם יִי דְכַר שְׁלִים מִן עֲנָא בְּפֻרְסָנָה לְאֲשָׁמָא לְוֵת כְּהֵנָּא: כֵּן וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אֲחַת מִכָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְאֲשָׁמָה בָּהּ: וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אֲחַת מִכָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְאֲשָׁמָה בָּהּ: וְכִפֹּר עֲלוּהִי כְּהֵנָּא קֹדֶם יִי וְיִשְׁתַּבַּק לָהּ עַל חֲדָא מִכָּל דִּי יַעֲבֹד לְמִיחֵב בִּהּ: פ פ פ

ק"א פסוקים, עדיא"ל סימן. צו"ה סימן.

אֲחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא־יָדַע וְאִשָּׁם וְנִשְׂא עֹנֹו: וְאִם־נָפֵשׁ כִּי תַחַטָּא וְעָשְׂתָהּ אֲחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא־יָדַע וְאִשָּׁם וְנִשְׂא עֹנֹו: וְאִם אִנְשׁ אֲרִי יִחֻב וְיַעֲבֹד חֲדָא מִכָּל פְּקוּדֵיָא דִּי לֹא כְשָׁרִין לְאֶתְעַבְדָּא וְלֹא יָדַע וְיִחֻב וְיִקְבֹּל חֻבָּה: יי וְהָבִיא אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאֵן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגָגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: וְהָבִיא אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאֵן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגָגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: וְיִתִּי דְכַר שְׁלִים מִן עֲנָא בְּפֻרְסָנָה לְאֲשָׁמָא לְוֵת כְּהֵנָּא וְיִכְפֹּר עֲלוּהִי כְּהֵנָּא עַל שְׁלוּתָהּ דְאֲשַׁתְּלִי וְהוּא לֹא יָדַע וְיִשְׁתַּבַּק לָהּ: יט אִשָּׁם הוּא אִשָּׁם אִשָּׁם לַיהוָה: אִשָּׁם הוּא אִשָּׁם אִשָּׁם לַיהוָה: אֲשָׁמָא הוּא עַל חֻבְתָּהּ דְּהוּא חֵב אֲשָׁמָא יִקְרֹב קֹדֶם יִי: פ פ וְיִדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וְיִדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר: כֹּא נָפֵשׁ כִּי תַחַטָּא וּמַעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכַחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ בְּפֻקְדוֹן או־בְּתִשּׁוּמָת יָד או בְּגִזְלָא או עֲשָׂק אֶת־עֵמִיתוֹ: נָפֵשׁ כִּי תַחַטָּא וּמַעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכַחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ בְּפֻקְדוֹן או־בְּתִשּׁוּמָת יָד או בְּגִזְלָא או עֲשָׂק אֶת־עֵמִיתוֹ: אִנְשׁ אֲרִי יִחֻב וְיִשְׁקֹר שְׁקֹר קֹדֶם יִי וְיִכְדָּב בְּחֻבְרָה בְּפֻקְדוֹנָא או בְּשִׁתְּפוּת יָדָא או בְּגִזְלָא או אִנְיִס יֵת חֻבְרָה: כֵּן או־מָצָא אֲבֵרָה וְכַחַשׁ בִּהּ וְנִשְׁבַּע עַל־שְׁקֹר עַל־אֲחַת מִכָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה הָאָדָם לְחֻמָּא בְּהִנֵּה: או־מָצָא אֲבֵרָה וְכַחַשׁ בִּהּ וְנִשְׁבַּע עַל־שְׁקֹר עַל־אֲחַת מִכָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה הָאָדָם לְחֻמָּא

הפטרה לפרשת ויקרא בישעיה פרק מג

כֹּה עַם־זוֹ יִצְרָתִי לִי תַחֲלֹתִי יִסְפְּרוּ: כֵּן וְלֹא־אֶתִי קִרְאתִי יַעֲקֹב כִּי־יִצְרָאֵל: כֵּן לֹא־הִבִּיאֵת לִי שָׁה עֲלִיתִיךָ וּבְחִידִיךָ לֹא כִבְדִּיתִנִּי לֹא הִעֲבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה וְלֹא הוֹנַעְתִּיךָ בְּלִבְוִנָה: כֵּן לֹא־קִנִּיתִי

לִי בַכֶּסֶף קָנָה וְחֵלֶב וְכַחֲדָּי לֹא הָרִוּתָנִי אֶדָּה הַעֲבַדְתָּנִי בַחֲטָאוֹתַיִךְ הוֹנַעְתָּנִי בַעֲוֹנוֹתַיִךְ: ־ אֲנֹכִי
 אֲנֹכִי הוּא מִחָה פֶשְׁעֶיךָ לְמַעַנִי וְחַטָּאוֹתַיִךְ לֹא אֶזְכֹּר: ־ הוֹכִירְנִי נִשְׁפָּטָה יְיָ כִּסֵּף אֶתָּה לְמַעַן
 תִּצְדָּק: ־ אֲכִיד הָרָאשׁוֹן חֲטָא וּמְלִיצִיד פֶּשַׁעוֹ כִּי: ־ וְאַחֲלֵל שְׁרִי קָדֹשׁ וְאַתָּנָה לַחֲרֹם יַעֲקֹב
 וְיִשְׂרָאֵל לְגִדּוּפִים: מִדֹּ " וַעֲתָה שָׁמַע יַעֲקֹב עֲבָדִי וְיִשְׂרָאֵל בְּחַרְתִּי בּוֹ: " בִּהְיוֹתָ אֱמֹר יְהוָה עֲשֵׂה
 וְיִצְרָח מִכַּסֵּן יַעֲזֹרֶךְ אֶל־תִּירָא עֲבָדִי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחַרְתִּי בּוֹ: " כִּי אֶצְקֵם מִיָּם עַל־צִמָּא וְנוֹזְלִים
 עַל־יָבֵשָׁה אֶצְקֵם רֹחַל עַל־זֶרְעָךָ וּבְרַכְתִּי עַל־צִמָּצְאִיךָ: " וְצִמָּחוּ בֵּין חֲצִיר פְּעָרִים עַל־יְבֵל־מִיָּם:
 " זֶה יֹאמֵר לַיהוָה אֲנִי זֶה יִקְרָא בְשֵׁם־יַעֲקֹב זֶה יִכְתֹּב יְדּוֹ לַיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֹה: " בִּהְיוֹתָ אֱמֹר
 יְהוָה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגֵאֻלוֹ יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רֹאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרֹן וּמִבְלָעַדִּי אֵין אֱלֹהִים: " וּמִי־כִמּוֹנִי
 יִקְרָא וְיִגִּידָה וְיַעֲרֹכָה לִי מִשׁוּמֵי עַם־עוֹלָם וְאַתִּיזוֹת וְאַשֶׁר תִּבְאֵנָה יִגִּידוּ לָמוֹ: " אֶל־תִּפְחַדּוּ
 וְאַל־תִּרְהוּ הִלָּא מִאֲזֹ הַשְׁמַעְתִּיךָ וְהַגִּדְתִּי וְאַתֶּם עַדִּי הִיט אֱלֹהִי מִבְלָעַדִּי וְאֵין צוּר בְּלִידְעָתִי:
 " וְצִיר־פֶּסֶל כָּלָם תִּהְיוּ וְחַמּוּדֵיהֶם בְּלִי־עֵילוֹ וְעֵדֵיהֶם הִמָּה בְּלִי־רֵאוֹ וּבְלִי־דַעַי לְמַעַן יִכְשׁוּ:
 " מִי־יִצֹר אֵל וּפֶסֶל נִסְדָּ לְבַלְתִּי הוֹעִיל: " הֵן כָּל־חֲבֵרָיו יִכְשׁוּ וְחֲרָשִׁים הִמָּה מֵאֲדָם יִתְקַבְּצוּ כָּלָם
 יַעֲמֻדוּ וּפַחַדּוֹ יִכְשׁוּ יְיָ: " חֲרָשׁ בְּרוֹל מַעֲצָד וּפֶעֶל פִּפְחָם וּבִמְקַבּוֹת יִצְרָהוּ וּפִעֲלָהוּ בְּזֹרַע כְּחוֹ
 גַם־רָעַב וְאֵין כֹּחַ לֹא־שִׁתָּה מִיָּם וְעָפָ: " חֲרָשׁ עֲצִים נָטָה קוֹ וְתִאֲרָהוּ בְשִׁרְדִּי יַעֲשׂהוּ בִּמְקַצְעוֹת
 וּבִמְחֻנָּה וְתִאֲרָהוּ וְיַעֲשׂהוּ בְּתַבְנִית אִישׁ בְּתַפְאֲרַת אָדָם לְשִׁבְתִּי בֵּית: " לְכַרְתִּלּוֹ אֲרֻזִּים וְיִקַּח
 תִּרְזוֹל וְאֵלֹן וְיִאֲמִיזֵלּוּ בַעֲצֵי יַעַר נִמְטָע אֲרֹן וְגִשָּׁם יִגְדֵּל: " וְהִיָּה לְאָדָם לְבָעַר וְיִקַּח מֵהֶם וְיַחֵם
 אֶפְרִישִׁיק וְאַפָּה לָחֶם אֶפְרִיפְעֵל־אֵל וְיִשְׁתַּחֲוֵי עֲשֵׂהוּ פֶסֶל וְיִסְגֹּד־לָמוֹ: " חֲצִיזוֹ שָׂרָף בְּמוֹ־אִשׁ
 עַל־חֲצִיזוֹ בְּשִׁרְ יֹאכֵל וְצִלָּה צִלִּי וְיִשְׁבַּע אֶפְרִיחֶם וְיֹאמֵר הֵאֱחָ חֲמוּתִי רֵאִיתִי אֹר: " וְשִׁאֲרִיתּוֹ לֵאֵל
 עֲשֵׂה לְפֶסֶל וְיִסְגֹּד־לּוֹ וְיִשְׁתַּחֲוֵי וְיִתְפַּלֵּל אֵלָיו וְיֹאמֵר הֲצִילְנִי כִּי אֵלִי אַתָּה: " לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִכְיִנוּ
 כִּי טַח מִרְאוֹת עֵינֵיהֶם מִהַשְׁפִּיל לְפָתָם: " וְלֹא־יִשְׁכַּח אֶל־לִבּוֹ וְלֹא דַעַת וְלֹא־תִבּוֹנָה לֵאמֹר חֲצִיזוֹ
 שָׂרַפְתִּי בְּמוֹ־אִשׁ וְאֵפָה אֶפִּיתִי עַל־נַחֲלִיו לָחֶם אֶצְלָה בְּשִׁרְ וְאֹכֵל וְיִתְרוֹ לְתוֹעֵבָה אַעֲשֶׂה לְבֹל עֵץ
 אֶסְגֹּד: " דִּרְעָה אֶפֶר לֵב הוֹתֵל הַטָּהוּ וְלֹא־יִצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא יֹאמֵר הִלּוֹא שָׂקֶר בִּימִינִי:
 " זָכַר־אֵלָה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי עֲבָדִי־אַתָּה יִצְרָתִיךָ עֲבָד־לִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל לֹא תִנְשָׁנִי: " מִחִיתִי
 כַּעֲבֵל פֶּשְׁעֶיךָ וְכַעֲנָן חַטָּאוֹתֶיךָ שׁוֹבָה אֵלַי כִּי גֵאֻלְתִּיךָ: " רָגְזוּ שָׁמַיִם בִּירְעָשָׁה יְהוָה הִרְעִיז תַּחְתִּינִי
 אֲרִץ פָּצְחוּ הָרִים רָגָה יַעַר וְכָל־עֵץ בּוֹ בִּירְגָאֵל יְהוָה יַעֲקֹב וּבִישְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר:

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ב' בניסן	3:44	4:32	4:54	5:51	8:44	11:48	12:19	17:52.3	18:16
ש"ק, ג' בניסן	3:43	4:31	4:53	5:50	8:44	11:48	12:19	17:52.9	18:17
א', ד' בניסן	3:41	4:30	4:51	5:49	8:43	11:48	12:18	17:53.6	18:18
ב', ה' בניסן	3:40	4:28	4:50	5:47	8:42	11:48	12:18	17:54.3	18:18
ג', ו' בניסן	3:38	4:27	4:49	5:46	8:41	11:47	12:18	17:55.0	18:19
ד', ז' בניסן	3:37	4:26	4:47	5:45	8:41	11:47	12:18	17:55.7	18:20
ה', ח' בניסן	3:35	4:24	4:46	5:44	8:40	11:47	12:17	17:56.4	18:21
ו', ט' בניסן	4:34	5:23	5:45	6:42	9:39	12:46	13:17	18:57.0	19:21

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם ב' בניסן ה'תשפ"ו – ט' בניסן ה'תשפ"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' בניסן	הל' שבת פרק כז-כט.	הל' עבודת כוכבים וחוקותיהם פרק י'	מ"ע קנה.
ש"ק	ג' בניסן	פרק ל. הלכות עירובין.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"ע קנה.
א'	ד' בניסן	פרק ג-ה.	פרק יב.	מל"ת שכ.
ב'	ה' בניסן	פרק ו-ח.	הל' תשובה.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת שכא.
ג'	ו' בניסן	הלכות שביתת עשור.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ב.	מ"ע קסו. מל"ת שנט. מ"ע קסד. מל"ת קצו.
ד'	ז' בניסן	הלכות שביתת יו"ט.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ג.	מ"ע קנט. מל"ת שכג. מ"ע קס. מל"ת שכד.
ה'	ח' בניסן	פרק ד-ו.	פרק ד.	מ"ע קסב. מל"ת שכה. מ"ע קסג. מל"ת שכז.
ו'	ט' בניסן	פרק ז-ח. הלכות חמץ ומצה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע קסו. מל"ת שכז. מ"ע קסז. מל"ת שכח. קצט.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ויקרא	17:15	18:27	17:31	18:29	17:21	18:29	17:32	18:29
צו (שבת הגדול)	18:20	19:32	18:36	19:34	18:26	19:34	18:37	19:34

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**